

aykut yazgan

SAĞLIK
ve de
POLİTİKA

2 SAĞLIK VE DE POLİTİKA

sihhatin nefesi ile ilgili üç beş yazı...

bir kalp hastası namzedinin maceraları.
ilk muayeneler / doktorlar

istanbul'un tanınmış hastanelerinden birinde sevil'e yapılan "eforlu test" sonucu doktor hanım hemen ertesi gün için "anjio" önerdi.

"nedir?" dedik... "yani nasıl!..?"

çünkü daha sonraları gittiğimiz doktor kardeşlerimiz sağolsunlar bizi o kadar güzel aydınlatıyorlardı ki...

mesela:

- efendim tabloda herhangi arteryel derezonans görülüyor. bundan kat'iyen endişe etmeyiniz (her ne haltsa... zaten bizim de aklımızın ucundan bile geçmiyordu!..) bu bence daha çok prolaps (veya buna benzer) deformasyon ile ilgili olabilir. tabii kat'i bir şey söylemek mümkün değil. (tıp ilminin zati kat'i olması mümkün değil... yoksa bu kadar adam öldürebilirler miydi? neyse...) fakat diğer taraftan hasta şikayetleri beta blokerlerin sürdozajından da kaynaklanabilir. (bak bu iyi... demek ki alfa blokerleri atlayıp betalara kadar gelmişiz...) aslında tabii bir anjio-plast önerilebilir. fakat medikal tedaviyide gözden uzak tutmamak lazım... (mersi bayağı aydınlandık yani!..)

işte bunun için sevil'e hemen anında anjio öneren hanım doktorumuza

"nedir?" dedik... ve "yani nasıl!..?"

bu aslında bu işlerden çok iyi anlıyormuşuz ama sanki olaya fransız gibi yaklaşıyor süsü verdik kendimize... çaktırmadan

- valla, dedi hanım doktor bu aslında hemen, pazartesi günü bir baypas (okunduğu gibi bir kalp ameliyatı...)

gerektirebilir. ama bakın şunu da söyleyeyim:

gerektirmeyebilir de... belki bakarsınız bir balonla (aletle sıkışık damar şişirme usulü...) işi halledebiliriz. bakarsınız

o dahi gerekmez ilaçla tedavi ederiz. ama tabii kesin değil yani belki ameliyat olabilir, belki de balon... fakat zannederseniz ameliyat ihtimali az... ama bakın olmaz demiyorum... bir de bakarsınız ilaçla tedavi ederiz... ama balon da olabilir...

(canım biz zaten biliyorduk olayı da bir de yetkili bir ağızdan duyulmuş demişti bir kere... fakat vallahi ne kadar aydınlandık tahmin edemezsiniz...)

"biz önce parasal olarak bir ön hazırlık yapalım sonra size haber veririz olmaz mı doktor hanımcığım?"

- ama siz bana hemen haber verin... geç kalmayalım e mi?

"peki pazartesi yerine çarşamba olsa?"

- bilmem ki... yani... peki.. olabilir... ama bana muhakkak bildirin...

karar

biz oradan paçayı kurtarır kurtarmaz soluğu evde aldık. akrabayı taallukattan ve yakiiin arkadaşlardan dört uzman yedi gayri uzman ve oniki iyi niyetli bay ve bayanın tavsiyelerini dinledikten sonra bir iki doktora daha gitmeye ve olacaksa eğer böyle bir "operasyonu" ilk gittiğimiz hastahane de değil de bu işlerde daha da bir uzman başka bir hastahane de yaptırmaya karar verdik.

hastahaneye müracaat

netekim doktorlar faslını yukardaki "doktor-açıklamalarından da" anlaşılacağı üzere başarı ile atlattıktan sonra vardık "uzman başka bir hastahaneye" işler iyi gidiyor...

sekreter hanıma doktor beyle randevumuz olduğunu söylüyoruz. deftere bakıyor. bizi iskemleye buyur ediyor... biraz bekledikten sonra hooop hemen odaya alınıyoruz. tabii arkamız kuvvetli. geleceğimiz dost ve akrabalar tarafından daha önceden "avize" edilmiş, referansımız

esaslı. doktor beye önce referanslarımızın mahsus selamlarını sunuyoruz... daha sonra hal ve durumlarını kakaka kikiki ile geçiştiriyoruz... "lütfen sırt üstü yatın" ile "soyunun"lar arasında penceredeki menekşelerin ne kadar da güzel olduklarından dem vuruyoruz... ve en nihayet ciddi bir muayene başlıyor...

doktor bey derin nefes alması için her iki saniyede bir sevil'i uyarıyor.

uyarmasa zavallı karıcığım nefessizlikten gidecek... neyse ki adam iki de bir

- nefes... derin nefes... nefes alıyorsunuz, diye uyarıyor. muayene bitiyor.

netice: hemen anjiö...

"peki bize hiç olmasa bir kaç gün müsaade etseniz de falan da..."

- valla siz bilirsiniz kardeşim... ben karışmam. burdan çıkarsınız enfarktüsten gidebilirsiniz yani... gitmeyebilirsiniz de...

"peki biz çarşamba gelelim... kaçta... nasıl...?"

- saat dokuzda burda olun...

dışarda sekreter hanım bizi göğüslüyor:

- onbeş rica ediyim...

hay hay verelim...

kağıtlar alıyoruz... kağıtlar imzalıyoruz... dosyalar tekemmül ediyor vedalaşıyoruz...

hastahaneye giriş

kağıtta "çarşamba dokuz" diyor... ama "siz bir saat önce gelin" diyor. nedense. sakın bişey yemeyin. yedibuçukta yollara düşüyoruz. dosyamız elimizde sekizde hastane ve de sekreterlik kapısındayız...

sekreterlik bankosunun üzerinde hastahanenin her bir yanında serpiştirilmiş olan kırmızı zemin üzerine beyaz yazılı levhalardan bir tane var

"anjiö sekreterliği" yazıyor... iri puntolarla...

hanım kız dosyayı almadan soruyor bize:

- anjiö mü olacaksınız?

aslında zor bir soru. sevil de ben de yaşımızın fiziksel yapımızı değiştirdiği şu günlerde, tereddütle karaciğer ve safra ve böbrek arasında bir hayli bocalıyoruz. fakat allah'tan levha imdadımıza yetişiyor ve göğsümüzü gere gere

"evet" diyoruz.

- siz mi, diyor bana

dosya hanım kızın elinde ve etiketin üstünde "sevil..." yazıyor kocaman...

"hayır eşim..."

- sigortalı mısınız?

"evet özel sigortamız var"

- koridorun sonunda iki kat aşağıya iniyorsunuz. hasta kabüle baş vuruyorsunuz. hamfendi burda bekleyebilir. burda bekleyebilir dediği koridorda ayakta...

tarif üzerine iki kat aşağıya iniyor ve odayı buluyoruz.

sabahın bu seher vaktinde belki kırk kişi odada

bekliyorlar. sağda bir banko ve üzerinde sağlık karneleri,

sevk kağıtları, evraklar... iskambil falı gibi bir birilerinin

üzerine kademeli şekilde bindirilmiş... sıra bekliyorlar...

bankonun arkası boş... içerdeki odadan (sanki...) yetkili

sesler geliyor... ve fakat kendileri henüz yoklar. arada bir

dışardan veya içerden peydah olan mavi tulumlu bir

hademenin hemen heyecanla etrafı sarılıyor... o da pek

bir şey bilmiyor...

- gelirler yetkili arkadaş şimdi, diyor

bu arada içerden talimat geliyor... mavi tulumlu

"fotokopi" işlemleri hakkında muğlak direktifler veriyor

etrafa. bankodaki kağıtlardan bazıları sahipleri

tarafından...

- bak benimki burdaydı haaa... bi fotokopi çektirip yerine

koyacağım, yani sıradayım tavırları ile alınıyor...

çember sakallı bir zatı muhterem çaktırmadan evrak ve

karne ve kağıtlarını dört sıra öne kaydırıyor...

özel sigorta

bu sırada sevilcik bir bayan hademe eşliğinde geliyor.

"yahu bizimki sosyal sigorta değil ki!.."

"eee... biz de biliyoruz..."

"burada beklememize lüzum yokmuş al kağıtları yukarı çıkalım..."

buyurun bakalım. halbuki biz sekreterlikteki hanım kıza "özel sigorta" demiştik... karıştırdı zahir sabahın bu erken saatindeki işlerin yoğunluğundan...

iyiki elektrikçi değil. dört amper yerine iki amper sigorta verdin mi evi yakarız maazallah...

- sizinki özel sigortaymış, diyor sekreterlikteki hanım kız lahavlevela...

- siz aşağıda boşu boşuna beklemeyin. (sanki çok hevesliymişiz gibi...) danışmadan sola sapın. sağda özel sigorta bankosundan havale alın.

"olur..."

danışmadan sola... ilerde salonun sağında banko... derdimizi anlatıyoruz...

- doktorunuz kim?

bizde gizli saklı yok... söylüyoruz...

hemen bir form tutuşturuyorlar elimize

- bunu doktorunuz dolduruyor. sonra tekrar buraya geliyorsunuz...

eeh... işler bayağı kolaylaşıyor...

yeniden anjiö sekreterliğine.. karşısındaki odaya.. doktor beyin sekreterine..

derdimizi anlatıyoruz... makul karşılıyor kendisi. formu alıp doktorun odasına giriyor ve bize de:

- bekleyin lütfen, diyor.

hayır bizim çok mühim bir randevumuz var... hemen gitmemiz gerek ama... neyse madem ki çok ısrar ediyor... hatır için bekleyelim bakalım...

bu arada bekleme süresini kendimize göre gayet zekice değerlendiriyoruz. eğer maazallahüteala özel sigortamız cihetinden bir aksilik çıkarsa (ki aklımıza bile getirmek

istemiyoruz...) nakit paraya bu iş kaçta biter diye merak edip bir koşu vezneye gidip soruyoruz.

- ne yaptıracaksınız?

"eşim anjiö olacak. nedir bunun masrafı. ?"

camın arkasındaki adam bilgisayarının tuşlarını strawinsky'yi kıskandıracak bir biçimde tıkırdatıyor ve:

- dörtyüzyirmi milyon, diyor...

"peki emin misiniz ?"

- kardeşim biz kaç senedir burdayız bilmez miyiz yani? ne bileyim ben yani? bir soralım dedik yani..

tekrar bir koşu doktor beyin odasına...

biraz sonra doktor bey doldurulmuş formla çıkıyor...

teşekkür edip doğru kuş gibi sigortalar bankosuna seçirtiyoruz...

bankodaki kız sigortaya verdiğimiz formu faks çekiyor ve yerine oturuyor...

"peki şimdi ne olacak ?"

- sigorta şirketinden cevap gelecek...

"ne kadar sürer bu?"

- valla yarın sabahtan önce gelmez...

neeeeee!...

kardeşim hasta burda. anjiö olacak. biz primlerimizi yatırmışız. borcumuz yok. bütün vecibeler yerine getirilmiş. şimdi, yaptırdığımız sigortanın karşılığını istiyoruz haklı olarak. siz yarın diyorsunuz... böyle bir şeyi mahmutpaşa'da basit ticari bir alışverişte teklif etseniz dayağı yersiniz...

ama burası mahmutpaşa değil...

bir ucunda muteber ve muhkem bir hastahane mekanizması diğer tarafta burnundan kıl aldırmayan ve sağnak yağmurda adamın elinden şemsiyeyi kapamayan bir sigorta şirketi.

lahavlelela (ya dördüncü ya da beşinci)...

"ne yapacağız peki ?"

- isterseniz bekleyin...

hadi bakalım burdan buyurun...

hemen eteklerimiz tutuşmuş olarak sigortayı yapan arkadaşımıza telefon ediyoruz (kartla... cebimiz namüsaıt olduğu için "cep telefonumuz" yok)

- ... bey meşgul / telefonda görüşüyor / biz sizi arayalım / bi dakika bağlıyorum... / ayrılmayın / siz on dakika sonra bi daha arasanız...

on dakika sonra tekrar arıyoruz.

- biraz önce dışarı çıktı / bilemiyorum / belki gelir / cepten ulaşamıyoruz / siz en iyisi daha sonra arasanız... anjiö için doktor beyin verdiği saat dokuz.

bu arada saat onbir olmuş. ve biz halen her namuslu vatandaş gibi primlerini muntazaman ve gününde ödediğimiz bir sigorta şirketinden hastahane köşelerinde medet umuyoruz. bu arada gelen gidenin bütün şaklabanlıklarına rağmen sevil'in sinirleri biraz gerilir gibi oluyor! yavaş yavaş bu medetten umudu kesip kuzu kuzu ihtiyaten yanımızda getirdiğimiz parayı yatırıp işi halletmeye karar veriyoruz.

vezne

iskele alabanda vezneye yanaşıp sıramızı bekliyoruz... camın arkasındaki "biz kaç senedir burdayız..."

beyefendiye:

"bir adet anjiö" rica ediyoruz... paramız elimizde...

ayni virtuožite... ayni el hareketleri.. ve:

- beşyüzondörtmilyon dokuzyızkırkdörtbin lira!

"yahu kardeşim siz değil miydiniz beş dakika önce dörtyüzyirmi diyen... sorduk tamam mı diye terslediniz bizi... şimdi beşyüz bilmem kaç diyorsunuz?"

el cevap:

- ne biliyim birader ben iki gündür burda yoktum...

herhalde zam gelmiş...

lahavlevelayı saymaktan vazgeçtim... artık altına denden koyuyorum...

"bak kardeşim bu beşyüz küsur artık doğru ve kesin... değil mi? sonra fikir değiştirisen kapik alamazsın..."

adam ters ters bakıyor ve paranın üstünü veriyor.
hemen faturamızla birlikte yeniden anjiö sekreterliğine
seğirtiyoruz. faturamızı gösteriyoruz... iftiharla... ve
şaşıyorlar:

- nakit mi ödediniz?

güler misin ağlar mısın...

- demek sigortanız vermedi...

"bir pürüz çıktı hamfendi..."

- peki... siz şimdi aynı yere gidip oda rezervasyonu
yaptırıyorsunuz bu faturayla...

herhalde ben yanlış anladım ama artık herhangi bir şeyi
herhangi bir kimseye iki defadan fazla sormaya cesaret
edemiyorum. kendimi kaderin akışına bıraktım... yeniden
vezneye gidiyorum oda rezervasyonu ümidi ile...

veznedeki adam mal bulmuş mağribi gibi karşılıyor beni:

- hah!... iyi ki geldiniz... ben hesapta bir yanlışlık
yapmışım...

başımдан aşağıya kaynar sular dökülüyor...

- verin bana faturayı... beşyüzondört değil dörtyüzyirmi
milyonmuş anjiö... ben size (sayıyor...) seksenaltı milyon
iade edeceğim.. bi daka bekleyin yeni faturanızı
vereyim!..

delileri niye zincire vurduklarını galiba yavaş yavaş
anlamaya başlıyorum. fakat bir yandan da endişe
ediyorum... anlayıncaya kadar bir sakatlık çıkmasa bari...

paranın üstünü alıyoruz... peki rezervasyon? oda?

- haaa! o ilerde sağda hasta kabulde murat bey...

murat beyin karşısındayız. herhalde bankonun arkasında
bir kadın bir de erkek olduğuna göre erkek olanın murat
olması gerekir.

"bir oda lütfen!.."

banko envanterinden kadın olanı dosyamızı elimizden

kapıyor. çünkü murat bey telefon muhabbetinde...

sevil'in kartını istiyor. bu arada o da çalan telefonu

kaldırıp gülerken bir şeyler konuşuyor. telefon konuşması

bitiyor... bizim murat zannetiğimiz beyefendiye dosya ve kartı komançe ediyor.
murat bey fatura ve dosyayı tetkik ettikten sonra soruyor:
- hastanın sahibi kim?
abi... yani... olur ama bu kadar da olmaz ki...
tablonun sahibini duyduk... buzdolabı sahibi, koltuk kanape, ev sahibi duyduk...
biliriz köpeklerin kedilerin de sahibi vardır ama...
- hastanın sahibi...! –
"bendeniz hastanın sahibi değilim. eşiyim."
- ne bilelim beyefendi geçenlerde birisini hastanın eşi misin diye sorduk, dövecekti az daha bizi.
neyse... bu da iyi...
lahavlevelalar uzuyor... ve bizim de hastahanelerin orta yerinde adabı muâşeret kaideleri ile uğraşmaya zaten ne halimiz ne de mecalimiz kalmış...
odamıza çıkıyoruz ve rahat ediyoruz.

çıkış

anjiö ve neticesini doktor bey kesin olarak bildiriyor:
- bir damarınız yüzde seksen tıkalı. hemen (!..) balon yapılması lazım.
odada bir sürü akrabayı taallukat... kimi ayakta kimi oturuyor.
biraz ters olacak ama yine de sormadan edemiyoruz:
"acaba bize biraz düşünmek için bir iki gün fırsat tanısanız... "
- valla siz bilirsiniz kardeşim... ben karışmam. burdan çıkarsınız enfarktüsten gidebilirsiniz yani...
gitmeyebilirsiniz de...
" tamam tamam pazartesi geliyoruz..."
ertesi sabah saat sekizden itibaren hastahanelerden kurtulmak için çareler aramaya başlıyoruz. bu arada özel sigorta şirketimize takdim etmemiz gereken raporu da bir şekilde hastahane çarklarının bir yerinden çekip çıkarmamız lazım... lazım da nasıl ve nereden?

gündüzcü hastabakıcımız geliyor. kendisinden malumat alıyoruz. sırayla neler yapılması gerektiği hakkında.

- ben, diyor muhasebeye ilave masraflarınızı bildiririm. sonra bir ara siz ödersiniz. rapor içinse saat dokuz buçuğu beklemeniz lazım. sekreterlerimiz o saatte gelirler...

merak saikasıyla en alt kattaki anjiö sekreteryasına bir uğruyoruz. ve sevil'in bir raporu olup olmadığını hemen alıp alamıyacağımızı soruyoruz. hanım kızımız bilgisayara sihirli pamarkaları ile dokunur dokunmaz:

- gelin on dakika sonra rapor hazır diyor...

haydaa! yukardaki hemşire saat dokuzbuçuktan önce olmaz dedi, bu hanım kızımız ise gel hemen al diyor. var bir terslik ama... dur bakalım.

tekrar yukarı çıkıp hemşirelerin oturduğu odanın önünde volta atıyoruz...

kasten...

bir an önce işimizi yapsınlar da kurtulalım.

neyse hemşire hanım:

- inin, diyor vezneye. ben dosyanızı gönderdim. size oradan çıkış kağıdı verecekler. bana getirin. tabiii!.. baş üstüne...

hemen ilk yanlışlığın yapıldığı giriş katındaki vezneye iniyoruz bir koşu...

"sevil... falan oda numarası falan... çıkış kağıdı rica edeceğim. yukardan öyle söylediler de..."

- onu biz vermiyoruz kardeşim...

"tamam da bizi buraya yolladılar..."

- birinci katta muhasebe var oraya bir sorun...

uygun adım birinci kata. asansör beklemek falan hak getire. çünkü asansör beklemek demek harbiye durağında armutlu otobüsü beklemekten daha riskli... aynı doktorların teşhisi gibi. yirmibeş dakikada ya gelebilir, ya gelmeyebilir de...

onun için merdiven...

birinci kat...

etrafımıza bakınıp muhasebeye benzer bir mekan arıyoruz. sol tarafta dipte camakenla efkarı umumiyeyi kendinden tecrit etmiş üç kişiyi görüp "herhal burasıdır" diye yanaşıyoruz.

ayni laflar...

bilgisayar klavyesi üzerinde maharetle gezinen ayni parmaklar...

ve tebessüm...

- siz şimdi burdan çıkıp yarım kat aşağıya iniyorsunuz... sağdaki odadan kağıdınızı alıyorsunuz.

peki...

yarım kat aşağıya... sağdaki oda... tık tık tık!...

"pardon sevil... çıkış... kem küm..."

- beyefendi odadan çıkınca sağa dönün ordaki vezneden alabilirsiniz...

peki...

çık... sağa dön... vezne...

"çıkış için... dediler ki..."

- kardeşim bizim arkadaş bugün gelmedi. siz giriş katındaki vezneden alacaksınız onu bi zahmet...

aaaaa!.. aşkolsun ayol.. zahmet ne kelime... seve seve...

hooop... doğru yine ilk başvurduğumuz vezneye...

veznede ayni adam...

"yukardan... çıkış için... siz şaaapıcağmışınız..."

- neydi? kaç numara? tamam. yirmi milyon rica ediyim.

"o niye?"

- vizite ücreti...

"peki makbuz?"

- valla onu veremiyoruz... talimat var...

ona da peki...

elimize tutuşturdukları avuç içi kadar bir kağıdı üçüncü katta hemşireye veriyoruz ve

- geçmiş olsun... geçmiş olsun tezahüratları arasında zor atıyoruz kendimizi oto parka...

yani hakikaten geçmiş olsun!...

13ağustos1998

medya

sevil'in tansyonu birden yükseldi. telaşlı bir serinkalılıkla hemen ismail beye telefon edip geleceğimizi söyledik. sağ olsun, hayır demedi.

hastahanedeki sekreter hanım - belliki yorgun - :

-siz röntgenin orada bekleyin ben sizi çağırım dedi...

iyi...

bekliyoruz...

birden etraf kalabalıklaştı. aslında kalabalık, tekerlekli bir sandalyenin etrafında toplanıyor.

toplanıyor ve dağılıyor...

dağılıyor ve toplanıyor...

tekerlekli sandalyede oturanı biz ancak arkadan görebiliyoruz, oturduğumuz yerden.

görüntü de bir acayip...

kır saçlı, belli ki kısa boylu birisi.

kadın mı erkek mi pek belli değil. ancak kısaç gibi bir şeyle kafasını kulak hizasından, herhalde oynatmasını diye, sıkıştırmışlar, omuz ve ensede de alçı gibi bir şeyler. herhalde önemli bir kaza geçirmiş. ya bir yerini kırmış ya da incitmiş.

insanlar geliyorlar, el sıkıyorlar, yanaklarından öpüyorlar, -geçmiş olsun... geçmişler olsun... nasıl oldunuz?..

neyse... diyorlar...

genç bir adam etrafındakilerine talimatlar veriyor ve bu arada omuzlarında televizyon kameraları ile genç adamlar.

ben pek merak edince sevil:

-bak bakalım kimmiş dedi, ama belli etme...

yerimden kalkıp tekerlekli sandalyenin önünden dolaştım ve talimat üzere çaktırmadan bir göz attım.

arkadan nasıl görünüyorsa önden de öyle.

kısa kirpi gibi saçlı, topluca, sandalyesine adeta büzülmüş bir hatun. değirmi bir yüz, ve kafasını iki yandan sıkın kısaçlardan oynatamamanın verdiği sıkıntı.

etrafındaki kalabalık bir azalıp bir artıyor...

geçmiş olsunlar yanak öpmeler devam...

bir ara yan kapı açıldı... hanımın tekerlekli sandalyesi iki kişi tarafından birden daracak kapıdan içeriye sürülmeye çalışıldı. kapı kapandı ve kısa bir süre sonra tekrar açıldı ve dört televizyon kameramanı ve bir kaç kişiler daha içeriye alındı...

ve artık bütün cesaretimi toplayarak ve adetim de olmadığı halde dışarıda kalanlardan birisine hamfendinin kim olduğunu sordum.

-serdar boğaçhan gibi bir şeyler söyledi, sorduğum genç adam.

serdar, sardar veya sedar bana pek bir hatun ismi gibi gelmedi...

artık ok yaydan çıktığına göre bir de neci olduğunu sorayım dedim bari. tabii daha nazik bir şekilde.

-sanatçı dedi...

aradan ne kadar geçti bilemiyorum televizyoncular ve diğerleri odadan çıktılar...

kalabalık herhalde kazazede hanımın da dışarı çıkmasını bekliyor olmalı.

aralarında hararetili konuşuyorlar...

artık yüzüzlüğü ele aldık ya!

yanyana sohbet eden iki televizyoncu gencin yanına yanaştım ve bir daha hamfendinin kim olduğunu sordum.

-tanımıyor musunuz amca dedi, gravatlı olanı.

-hayır dedim maalesef...

-selda bağcan!...

-neyle iştilig ediyor acaba?

bu sefer her ikisi de hortlak görmüş gibi şaşkın şaşkın baktılar yüzüme.

-siz türkiye'de mi yaşıyorsunuz?

-evet uzun bir süredir...

-selda bağcan'ı tanımıyorsunuz?

-cehaletime verin, kusura bakmayın, lütfen...

-selda hanım türkiye'nin yetiştirdiği en ünlü sanatçılarından biridir. hatta yetmişlerde zülfü livanelli ile beraber... sol türküler falan... nasıl tanımazsınız ?

-dedim ya kusura bakmayın cahilliğime verin.
ve konuşma burada bitti...
ve olay bana bu sefer bütünüyle bambaşka bir şekilde
gözüktü. başka bir ışık düştü üstüne...
yani ben bütün bu olan biteni daha başka bir yerlerden
görmeye başladım...
birden...
hastahaneye birisi geliyor.
yaralı veya rahatsız ya da muayene için...
ve etrafında onlarca insan... ki burasını kat'iyen
yadırgamıyorum... çünkü sevenleri vardır, hayranları
vardır, akrabaları yakınları vardır ve dolayısıyla kalabalık
vardır... ki bu dahi bir ölçü içersinde olmalı...
abartmadan...
ama hastaneye gelen "o" birisinin etrafında eğer dört
adetten az olmamak üzere onlarca kilo ağırlığında
kamaraları ile birlikte televizyon kameremanı da varsa,
hasta ve durumu bütün ülkenin televizyon ekranlarına
haber diye aktarılacaksa...
o zaman gayri ihtiyari "haber niteliğinde" olabilecek o
anda o dakikalarda yalnızca istanbul'un sokak aralarında,
kaldırımlarda, viranelerde, rutubetli soğuk buz gibi izbe
yerlerinde hayatlarını değil hasta, sefalet içersinde aç
bilaç sürdürmek zorunda olan binler ve binlerce çocuk,
ihtiyar çaresiz insanın yaşamları ile sefaletleri ile
kıyasladım aptal kafamın içersinde...
ama öyle anlaşılıyor ki ne insanlar televizyon karşısında
böyle bir sefaletin sergilenmesini istiyorlar ne de medya
insanları bu yönde "eğitmeye" yanaşiyor.

7aralık2000

sağlığın nefesi

hergün yüzlerce trafik kazasında telef olanlar...
ne için ve kimin için yapıldığı belli olmayan anlamsız
savaşlarda ölenler...
bir hiç için bok yoluna...
 bir maç için kim vurduya...
 bir öç için cinayetlere kurban gidenler...

diğer taraftan bunca eziyet ve meşakkate dayanamayan
zavallı bir yumak kalbi yeniden işletmek
kurtarmak için harcanan onca emek, onca çaba...
bir açık kalp ameliyatı...
 ve karşılığı 10,000 ila 125,000 amerikan doları!...

kendisini adil, demokrat ve bilhassa sosyal olarak
sınıflandıma çabasında olan bir devlette, en değerli şey
olan insan yaşamının, insan sağlığının bedeli bu kadar
ucuz ve paradoksal olarak aynı yaşamı ayakta
tutabilmenin bedeli de bu kadar ağır ve bu kadar pahalı
olmamalıydı...
bu memlekette...

6ağustos1998

sanatkar / doktor

konservatuara yedi yaşında giren bir çocuk on onbeş sene sonra mezun oluyor. bir enstrümanda veya branşında ihtisas sahibi olabilmesi veya virtüöz olabilmesi de birkaç senesini alıyordur muhakkak. yirmi sene diyelim yuvarlak hesap.

yedi yaşında okula başlayan bir başka çocuk ise muntazam bir okul hayatından sonra tıp eğitimini seçtiği takdirde en azından sekiz senesini daha gözden çıkarması gerek. yani ilkokul, orta, lise derken yuvarlak hesap yirmi sene...

sonra...

birisi devlet senfoni orkestrasında ya viyolonist veya çembalist oluyor. belki birinci kemancı mevkiine bile yükselebiliyor. hatta ufak guruplar halinde turneler düzenleyip virtüözlüğün derecesine göre sesini, ismini yurtta ve dünyada duyurabiliyor.

diğeri, yani doktor olan için de yukardakilerinin hepsi geçerli. sahne yerine hastahane, birinci keman yerine doçent veya profesör, virtüözite ise bilgi, deneyim ve biraz reklamlarla ilgili.

birincisi insanların ruhlarına sesleniyor.

ikincisi bedenlere.

birincisi ruh sağlığı ile ilgili ki, sanırım insanların büyük çoğunluğu tarafından pek önemsenmiyor. gişelerin önünde zamanlarca bekleyip bilet alacaksın, konser salonuna zamanında gideceksin, giyimim kuşamım daha az ama bir lokmacık bilgin ve çokça ilgin olacak. ve en mühimi seveceksin!..

ikincisi beden sağlığı ki, bunun ne kadar önemli olduğu "allah hekime hakime muhtac etmesin", herşeyin başı sağlık", "allah elden ayaktan düşürmesin" gibi deyiş ve temennilerde kendisini ayan beyan gösteriyor.

onların yani doktorların önünde beklenen kuyruklar hiç bir özverinin sonucu veya eseri değil.

beden rahatsızlığının verdiği acılar, huzursuzluklar ve ölüm korkusu...
doktor bir virtüöz olabilir. ama hastasından binlerce fersah uzakta. yalnızca onun bilgisi. ve o bilgisine güvenen egosu. ve egoyu yansıtan davranışları, konuşmaları, ikazları, kimi zaman azarlamaları, "yapmassan karışmam ha!.." tehditleri.
ve dahi hastanın acısından ölümü yenebilecek yegane arpakçı olması hasebiyle her sözünün ve her davranışının değerli olması ve bir amentü gibi dinlenmesi...
göğüs kafesindeki hayat pompasının bir teklemesine " tıbbi bir müdahale", insanın binlerce yıl düğüm üstüne düğüm atarak biriktirip alabildiği iki oda bir mutfak parasının yarısı...
bir göz, bir kol, bir bacak, hakeza... ama iki eksik ama bir fazla...
duygusallığın çekici sübjektifliğine esir olmadan şu söylenebilir genelde:
part-taym gece barlarda piyano çalarak hayatını idame etmeye çalışan dirsekleri deri yamalı konservatuar mezunları ve ağustos ortasında halen kışlık botlarla gezen balerinler bir taraftan...
aynı yaşta bir kışlığını ve iki yazlığını iki de otomobilini temin ve tedarik etmiş doktorlar...
bazen bunun tersi de olmaz mı?
tabii ki olur... bir elin beş parmağı kadar bir kışlığını ve iki yazlığını iki de otomobilini temin etmiş müzisyen veya sanatkarlar (!..)...
hayatını idame etmeye çalışan dirsekleri deri yamalı ve halen kışlık botlarla gezen üç beş tane sıra dışı idealist mahalle doktoru.

Karriere mit Cello... ¹

Sag artig, wie sehr du dich über 1500 Euro freust

Üben, üben, üben, jahrzehntelang. Und dann kämpfen Profimusiker gegen harte Konkurrenz um die kleine Chance auf einen Orchesterjob. Michael Mann zählt zu den deutschen Top-Cellisten, kann aber davon kaum leben - Talent zahlt keine Miete.

Natürlich hat Michael Mann nicht an Geld gedacht, als er mit 15 Jahren Schumanns romantisches Cello-Konzert in A-Moll hörte. Er steckte gerade in einer sentimental Phase, die Musik ließ seine Seele vibrieren: 27 Minuten Gänsehaut, es war wie eine Berufung. Als der letzte Ton verklungen war, hatte der Teenager seinen Beruf gefunden: So wollte er auch spielen - ein Leben lang. Ein Tagtraum wurde wahr. Heute ist Mann (sein Name ist geändert) 29 Jahre alt und spielt als Solo-Cellist in großen Orchestern. Dort steht das Wort Harmonie nur noch auf dem Notenblatt. Orchester sind teuer. Und weil Länder und Gemeinden sparen müssen, werden vor allem kleine Ensembles oft ausgelöscht. In Zahlen heißt das: In Deutschland gibt es nur noch 9000 festangestellte Musiker. Aber jedes Jahr etwa 2000 Absolventen, die sich auf eine von etwa 150 Stellen bewerben.

Die Bläser, Streicher, Paukisten, Harfinisten kämpfen nicht nur gegen die Konkurrenz aus dem Land, sondern gegen Musik-Genies aus aller Welt. Michael Mann sagt: "Ohne Eins mit Auszeichnung hat man keine Chance. Und wer um Geld feilscht, ist lebensmüde."

Tief einatmen, ausatmen, hoffen und bangen

Er hat es trotzdem versucht, Ende 2011, noch etwas naiver als heute. Gerade war sein zweijähriges Stipendium an der Orchesterakademie in Dresden

¹ bir yukardaki yazıyailave olarak.. blki ilerde çeviririm

ausgelaufen, wo der Nachwuchs für die Semperoper ausgebildet wird. Am Ende bekommt von den Besten der Besten nur der Allerbeste ein Engagement - sofern zufällig eine Stelle frei ist. Aber ein Cellist wurde gerade nicht gebraucht. Michael Mann wurmte das wenig: "Ich hatte Top-Noten, einen Top-Lebenslauf, viel Talent und dachte, das reicht für den Musiker-Olymp." Für Hochschüler ist das ein Plätzchen im Orchestergraben der Berliner Philharmoniker, der Münchener Staatsoper oder in einem der Rundfunkorchester.

Es blieb beim Traum. Er spielte und wurde meist von jungen Asiaten übertrumpft. Als schließlich ein B-Orchester im Osten einen Solo-Cellisten suchte, freute er sich sehr über die Einladung. Musiker führen kein Vorstellungsgespräch, sondern spielen vor. Allen, nicht nur dem Dirigenten. Es ist ein Wettbewerb in drei Runden: Klassik, Romantik, schwere Passagen aus der Orchesterliteratur. In jeweils fünf Minuten müssen die Musiker zeigen, was sie in 20 Jahren gelernt haben. Reine Nervensache. Nach jedem Durchlauf stimmt das Orchester ab - weiter oder gescheitert.

Erste Runde:

Michael Mann hat das Cello zwischen seinen Knien, hinter einem verschlossenen Vorhang, damit Äußerlichkeiten den Klang nicht stören. Volle Konzentration. Tief einatmen, tief ausatmen. Ruhe, bis nur noch die Passagen von Mozart und Haydn in seinem Kopf sind. Die hat er wochenlang einstudiert.

Zweite Runde:

Die ersten aussortierten Bewerber packen ihre Instrumente ein. Michael Mann ist weiter im Rennen. Es ist nicht die Zeit für tröstende Worte, hier zählt nur das Ich. Gleich geht der Vorhang auf. Die Konzertleitung will es romantisch. "Schumann: Cello-Konzert a Moll." Ein Musiker in der ersten Reihe hustet. Mann blendet es aus. Es gibt nur noch sein Cello und

die Melodien in seinem Kopf. Er verbeugt sich, lächelt. Auch das ist einstudiert. Es wirkt echt. Er spielt. **Dritte Runde:** Nur noch drei Musiker sind übrig. Michael Mann weiß: Patzt er beim Solo aus dem "Don Juan" oder bei den Fusselstellen aus Smetanas "Verkaufter Braut", fliegt er raus. Der Dirigent gibt ein Zeichen. Der Bogen gleitet über die Saiten. Am Ende hat er es geschafft. Doch das Glücksgefühl bleibt aus. Wochen später ein Brief von der Orchesterleitung: Haustarif, ein Jahr Probezeit, 40 Proben und Konzerte im Monat. Michael Mann war entsetzt: "20 Prozent mehr Dienst als normal." Solo-Cellisten müssen sich oft auf schwierige Stücke vorbereiten und werden deshalb von einigen Proben befreit. Darüber wollte Michael Mann reden und bat um ein Gespräch. Vergebens: "Egal was ich fragte, sie sagten immer nein."

Weihnachten, Ostern, Geburtstag? Klar, ich spiele

Da hat er geschwiegen und artig gesagt, wie sehr er sich freue. "Ich wollte die Stelle nicht riskieren. Die müssen nur mit dem Finger schnipsen und haben sofort Ersatz." Schließlich hatte er eine Sechs-Tage-Woche und am Monatsende 1500 Euro auf dem Konto.

Das war vor drei Jahren. Inzwischen hat Michael Mann im Westen eine Schwangerschaftsvertretung ergattert, für ein Jahr. Wieder Tarif, diesmal ein bisschen mehr Freizeit. Manchmal ruft ein anderes Orchester an, fragt, ob er Zeit habe. Mann hat immer Zeit: zu Weihnachten, zu Ostern, sogar an seinem Geburtstag. Vertretungen werden gut bezahlt: 250 Euro am Tag. Und wenn er über Nacht ein neues Stück einüben muss, legen manche Häuser auch mal einen Hunderter oben drauf.

Bald läuft die Schwangerschaftsvertretung aus, dann muss er wieder antreten - gegen 300 ehemalige Kommilitonen und zahlreiche Top-Musiker aus aller Welt. Er wird wieder um sein Leben spielen, dazu auch gegen die Zeit: Im Sommer wird er 30 Jahre alt. Eine magische Grenze, danach ist es in der Regel mit einer Festanstellung vorbei.

War es das alles wert? Er sagt: "Ja. Was bedeutet schon Geld, im Vergleich zum Glücksgefühl, das man nach einer Verdi- oder Wagneroper spürt." Wenn das Adrenalin durch seine Adern pumpt, vergisst Michael Mann, dass er wahrscheinlich bald seine Miete nicht mehr zahlen kann.

27november2014

acıbadem hastanesi

-personel 2-

hasta kabul bankosu önünde işlemlerimiz bittikten sonra "bir dakika... sizi odanıza çıkaracaklar" lafının hemen ardından birden peydah olan, gömlek / gravat / yelek gayet şık giyimli bir delikanlı "bavulunuzu alıyım (!?)" diyerekten hamle etmesi ile, o önde bizler arkada çıktık odamıza. bir elinde bavulumuz bir elinde anahtarla oda kapısının açılması ve delikanlının pür ciddiyetle "şuranın yatak, şuranın dolap beri tarafın da banyo" diye ezberlemiş olduğu izzahatı dinledikten sonra bavulumuzu bir kenara bırakıp gayet mütebessim "geçmiş olsun" dileklerini sundu. bizlerse bütün bunlara karşı (herhalde yanlış yaptığımızı sonradan düşündüğümüzde..) yalnız sade ve kuru bir "teşekkür ederiz" le karşılık verip işi idare etmemizi müteakkip, delikanlının o güzel tebessümü suratında donup kaldı. soldan geri çark ederek dönüp gitmesini hem biraz yadırgadık, hem de acaba hastahane yerine lüks bir otele mi geldik endişesine kapıldık.

-paragöz-

bu arada elimizden bavulumuzu kapıp bize yol gösteren delikanlının, daha sonra sağına soluna bakmaya firstat bile bulamadığımız odamıza dalıp "geçmiş olsunlar, geçmiş olsunlar" dileyip yepyeni yatağı elinle şöööle bir düzelten hanımefendilerin ve en komiği de gavurun on yaşında bir çocuğun bile tek elle götürüp getirebileceği bir hasta sedyesini odaya getiren dört yetişkin adamın, gözlerine derinden bakınca (yoo! hayır... başlarını öne eğmediler. o yalnızca şarkılarda kaldı...) hepsinde de bariz "\$" işaretleri görür gibi oldum. gözlerinin derinliklerinde. hoş aldanmış ta olabilirim. başkaca döviz işaretleride olabilirler...

-asansör-

çok şık olarak düşünölmüş ve de yapılmış olan "panoramik" asansörünüze binmeden önce, bence hastalarınızı ve onların yakınlarını iki şekilde uyarmakta fayda var.

güzel piriç levha üzerine bir plaketle:

- 1-akrofobisi olanların
- 2-böbrek taşlarından müşteki olanların. bu asansörle seyahatları kendi risk ve sorumlulukları dahilinde cereyan eder"

gibi bir beyan...

birincisini pek tarif etmeye gerek yok sanırım... eğer anadan doğma veya sonradan olma böyle bir illetiniz varsa, vede uyarılmadan kelle paça panoramik bir asansöre binmişseniz, yapabileceğiniz iki şey var. birincisi hemen panoramik manzaraya karşı arkanızı dönüp sıkıca gözlerinizi kapattıkatan sonra üçüncü kata sağ salim varabilmek için bilebildiğiniz bütün duaları okumak...

ikincisi üçüncü kata gelip kapılar açıldığında dualarınızı sevk ettiğiniz makama şükürlerinizi arz etmek...

böbrek taşlarına gelince:

bu daha az netameli bir konu. asansörü imal eden monte eden firma insanların inip çıkarken hep aynı panoramik manzarayı görmekten herhalde sıkılacaklarını düşünerek asansör düzeneğine bazı "hava boşlukları" yerleştirmiş. tabii bu gibi latif "zingadanak" sarsıntılarla inatçı bir böbrek taşıni ancak altmış veya yüzotuzüçüncü defada düşürebilirsiniz.

ama sabırlı olun.

-güvenlik-

koymuş olduğunuz beçilere ve elinde dedektörlerle dolaşan emniyet görevlilerine ve alınan bütün sıkı önlemlere rağmen, park ve bahçelerinizde karga, serçe

ve kedilerin alenen girip çıktıklarını ve dolaştıklarını tesbit ettim.

bilgilerinize sunarım!

-ses 1-

gecenin üçünde, koridorlarda bir yerlerde, bazen üç, bazen yedi bazende yirmiki defa üstüste çalan (üşenmedim saydım. doğrudur...) telefon zil seslerini saymazsanız oldukça sessiz bir kurum. tabii burada hatanın büyüğü telefonu çaldığında kaldırmayan veya osssaaat orada bulunamayan personelden çok graham bell denilen sivri akıllı birine icat ettiği zimbirtiyi geliştirmesi için altıyüz dolar arka çıkan salakta.

-ses 2 –

çarşamba sabahı saat dördü on geçiyor. hamarat ve herhalede oldukça işgüzar bir "servis-ustası" ekibi elemanlarından birisinin koridorları susuturucusu patlak bir elektrik süpürgesi ile uzun uzun süpürmesi, sanırım o sıralarda uyumakta olan hastaları pek rahatsız etmedi. ancak hamarat ve işgüzar "servis-ustası" elemanı hastahanenin o sakin saatlerindeki ürkünç sessizliğinden oldukça etkilenmiş ve hatta mütessir bile olmuştur.

-ses 3-

çarşamba sabahı saat beş. koridorda bir takım tıkırtılar var. yüksek sesle konuşmalar. (hastalarla ilgili değil...)

-ses 4 / personel 3-

çarşamba sabahı saat altı yirmibeş. bahçenin elektrikleri otomatik olarak söndü. onbeş dakikadır koridorda devam eden tıkır/mıkır sesler takur/tukur' a dönüştü ve kapımızın önünde durdu. kapiya "tak" (bir defa) vuruldu. "servis-

ustalarından" genç bir bey kısa, net ve lakonik olarak "çöp!" dedi. daha sonra vurmaya, sormaya gerek duymadan banyonun kapısını açıp çöpü aldı. düşünebiliyor musunuz? o anda eşim veya ben tuvaletin üstüne tünemiş veya daha da namahrem bir durumda ve kılıkta olsak ne olurdu acaba?

-oda-

gece saat üçte (sabah tabii...) beşte ve yediye çeyrek kala hastanın tepesindeki floresan lamba otomatik olarak kendi kendine yandı. her söndürüşümde kendi aklına estiği saatlerde otomatik olarak tekrar kendi kendine yanmaya devam etti.

-buzdolabı-

aslında televizyon cumbasının altında bulunan ve büyük bir mahremiyetle bir buzdolabı (yavrusu) gizleyen dolabın üstüne bence her ihtimale karşı ve birazda uzun olmasına rağmen, şöyle (tercihen yukardaki asansör plaketi gibi) bir piring levha koymakta fayda var:

"buzdolabı kulllanma talimatı: sol elinizde tuttuğunuz ve buzdolabına koymak azminde bulunduğunuz cola veya meşrubat şişesini önce bir dolabın üzerine bırakın bakalım.

şimdi boş kalan sol elinizin baş ve işaret parmakları ile buzdolabının ana gövdesinin sol üst kenarını kavi ve sağlamca bir şekilde tutun.

daha sonra sağ elinizin yine baş ve işaret parmakları ile adı geçen buzdolabı kapağının sol üst köşesini sağlamca tuttuktan sonra kararlı bir şekilde kendinize doğru çekin. kapak iki denemden sonra açılacaktır."

bu anlattıklarımı boşuna ve laf olsun diye yazdığımı zannetmeyin sakın. çünkü buzdolabınıza yerleştirmek istediğim her objede sol elimdekini bırakmadan kapağı

tek elle açmak istediğimde alttan hiç bir yere sabit olmayan dolap sürüklenerek dışarlara kadar geliyor...

-çek/yat-

refakatçi için öngördüğünüz (veya reva gördüğünüz...) ve firmanızı tanıtan broşürünüzde mimar ve dekoratörlerinizin itina ile gerçekleştirdiklerini sitayişle bahsettiğiniz mobilyalar meyanındaki "koltuk yatağınızda" üç gün üç gece yatmayı ve uyumayı denedikten sonra nedense sizin kararlı ve planlı bir şekilde hastanın dışındaki refakatçileri de birer "hasta" olarak müessesenize kazandırmak gibi bir art niyet güttüğünüz zehabına kapıldım.

zira "koltuk yatağınızda" jerry lewis'e bile taş çıkartabilecek onlarca yatma/uzanma/kıvrılma numara ve pozisyonları denediğimiz halde hem maalesef başarılı olmadık, hem de müessesenizin ortopedi (ortovertebra daha anlamlı olurdu...) bölümüne ihtiyaç duyduk.

-temizlik-

bu bölüm şaka değil.

odamız ve en mühimi hijyenik açıdan banyomuz üç gün içersinde bir tek defa bile silinmedi. bir defa üstünkörü toz alındı.

-personel 1-

sizlerin sonda dediğiniz plastik torba gırtlığına kadar dolup dört ikazdan sonra ancak gelebilen bir hanımefendi, torba nihayetindeki plastik musluk mekanizmasını bir türlü açamadı. gitti ve bir daha gelmedi. beşinci ve sert ve son bir ikazdan sonra bu sefer gelen "üç" hanımefendinin cansiperane uğraşlarından sonra musluk mekanizmasının "haaa!" nidaları arasında nasıl çalıştığı tesbit edilip torba boşaltılabildi...

-personel 2-

saat sabahın sekizi. yatak üzerinde "ara bez" diye tabir edilen bir beyaz bezin ameliyat sonrası hayli kirlenmiş olmasından dolayı, bırakın yatağın değişmesini, hiç olmasa yalnızca mahut "ara bezin" değişmesi için talepte bulunuyoruz. "ara bez" maalesef şu anda yokmuş. "eh hasta biraz böyle yatsın! ayakta beklemesin bari..." tavsiyesinden sonra " ara bezimizin" temizliğine / veya kirliliğine artık fazla aldırmış etmeden ameliyat olmuş sondalı hastayı birazda güçlkle yatağına yatırıyoruz. aradan geçen yarım saatin sonunda "ara bezin" birden bire bulunması ile hastayı tekrar aynı seremonilerle kaldırıyoruz ve bez serildikten sonra "mersiler, teşekkürlerle" tekrar yatırıyoruz.

-fiyatlar-

fiyatlar konusunda pek fazla bir şey söylemek mümkün değil. ancak elimizdeki bavulun haricinde sırtımızda taşıdığımız bir torba içinde getirmiş olduğumuz ıvır zıvırın yanı sıra, masrafları karşılamak için (ne olur ne olmaz!) tedarikli getirdiğimiz nakit para da vardı. hepsi beşer milyon banknotlardan oluşan bu bayağı "hacimden" hastahanenizden çıkarken kurtulduk. ödememizi yapıp getirdiğimiz beş milyonluk banknotlardan boş kalan yere ise dört küçük meyva suyu, iki paket grisini, bir paket etimek iki kutu cola yerleştirebildiğimize göre bunların kapladığı yerle banknotların boşalttığı mekanı kıyaslayarak üç günlük misafirliğimizin ne kadar tutmuş olabileceğini sizin hayal gücünüze bırakıyorum.

-personel 3-

ameliyattan bir gün sonra ağrılarının biraz olsun dindirilmesi için 2 saat (yazı ile iki saat) volteren ve voltereni yapacak bir hemşire beklerken onun yerine kapı açılıp ta karşımızda mobil arabası ve binbir türlü müstahzaratı ile genç bir güzellik uzmanı bulunca çok şaşırдық.

-tefarik-

tanrının mefisto'ya sorduğu gibi " e... peki... hiç mi iyi bir şey yok bu dünyada? seni bitürlü memnun edemiyecek miyiz?" sorusuna mefisto'nun verdiği cevap evet olabilir. yukarda adı geçen güzellik uzmanınız son derece güler yüzlü, sevecen, samimi bir hanım. hizmetinden yararlanmak istemediğimiz halde bize içten iyi dileklerini sundu, geçmiş olsun dedi, gözlerinin içi gülererek... sorulmadan bize gelen diyet uzmanınız dr. fatoş hanımın gösterdiği ilgi bizleri son derecede mahcup etti. baştan salma değil, samimi ve içten... ve tabii doktorumuz tunç yaltı. bundan onbeş sene önce "dünyanın en iyi doktoruydu" halen bu meziyetini koruyor. halen dünyanın en iyi doktoru, iyi insan...

-tesbit 1-

bütün bunlar elbette hınzırca ve fakat ne yalan söylemeli etrafında olup bitenlere açık bir gözle bakmasını seven ve "farkında" olabilen bir gözlemlerle yazıldı. yani hastalığın ve hastahenenin insan üzerinde yaptığı sübjektif baskıdan kurtularak.

eğer daha ciddi, hatta oldukça ciddi ve şikayetkar bir üslupla yazılıysaydı eminim bu kadar ciddiye almazdınız.

alınmaya gerek yok. çünkü istanbul'un diğer bazı mutena hastahanelerinde de (maalesef) edindiğimiz tecrübeler bunlardan daha iyi değiller.

diğer yandan sübjektif bir bakış açısı ile olaya yaklaşıldığında, hastahanelerin çok iyi yağlanmış bir makine gibi işleyen bir ticarethane görünümünü verdiğini söylemek ve teslim etmek gerekir. zaten böyle de olması lazım. zira hepimizin (az ya da çok...) bir "ekmek" parasına ihtiyacımız var!
bu da sizin tarzınız.

yetmişkusur sene içersinde belli bir politik okulun oluşturduğu töre, ahlak, görgü ve diğerleri gibi bir takım değerlere sahip olma kayguları ve hatta ihtiyaçları olmayan belli bir takım sosyal katmanlar, sınıflar türedi, oluştu ülkemizde.

gerek böyle bir sosyal sınıf yelpazesinin talep edebileceği sağlık hizmetlerine, gerekse ellerindeki yeşil kartlarla dertlerine deva arayan bir topluluğa cevap verebilmek iki yoldan olabilir (di!).

birincisi sosyal katmanlar ve sınıflar ve onların talepleri ne olursa olsun, verilen ve alınan vergiler çerçevesinde ve mutlaka gözetilmesi gereken eşitlik ilkeleri içinde, devletin böyle bir hizmeti "sosyal bir devlet olma" iddiası ile ve "sosyal bir devlete" yakışır bir biçimde yerine getirmesi düşünülebilirdi.

ikincisi: ancak yukardaki sözler ve düşünceler yalnızca "düşüncede" ve "mülahazt" hanesinde kaldığından ve devletin aldığı paralara, vergilere rağmen bu hizmeti yerine getirmemesi, getirmemekte inat ve ısrar etmesi sağlık konusunda ülkede bir boşluk bir vakum yaratmıştır. bu vakum da sizler gibi kıymetli ticarethaneler tarafından doldurulmaktadır. yetmiş kusur senelik politik okulun peydahladığı malum çevrelerin yararına...
bu bir kınama değil. bir tesbit.

-tesbit 2-

ameliyat olayının mükemmelliği dışında, ameliyat sonrası hastaya gösterilen veya gösterilmesi gereken ya da gösterilmeyen ilgiden şikayetçi olmak mümkün değil. bu memleketin, bu eğitimin, bu zihniyetin ve insanların önüne konulan bu amaçların (havucun...) bundan daha fazlasını verebileceğini zannetmek safdillik olur.

biz buna da şükür diyoruz.

bu serzenişe rağmen yine de gönül isterdi ki öyle veya böyle çarklarını döndürmeye çalıştığınız taş-bina ticarethanenizde/hastahanenizde verilen bütün hizmetlerin yarısı eksik olsun. temizlenmeyen yer, değişmeyen çarşaf vs...

ama onun yerine bir gülümseme, bir okşama, bir el teması, içten riyasız bir yaklaşım, sezilebilir, farkedilebilir bir şefkat...

bunlar bilimsel olarak tabii hiç bir hastalığın çareleri olamazlar. biliyorum.

ama sesli düşünmüş oldum bir kere...

kemiklerim

diz kapaklarım, en çok ta sol diz kapağım beni öldürüyor
şu son günlede... artık iyi kötü bir doktora görünme
zamanı geldi; dedim kendi kendime...

aslına bakarsanız doktor taifesinin ne menem bir şey
olduğunu, doktorların (kimi çoğu) on küsur senenin
nihayetinde edindikleri engin bilgileri nasıl bin bir
maharetle paraya tahvil edebildiklerini; edinemedikleri
bilgilerle de insanları nasıl süründürdüklerini bildiğim için
kendimi ikna etmem oldukça zor oldu...

baltalimanı hastanesinden telefonla üç gün sonrasına
randevu aldık...

saat onbirde... doktor falanca...

kapısının önünde koridora dizilmiş, birbirinin üstüne
yığılmış, onlarca sıra üstünde bekleyen erkek, kadın,
bebe, çocuk...

bağrıış, çağrıış...

kapının üstündeki (belli ki bilgisayarlı son model) bildiri
ekranından kimin sırasının geldiği okunuyor...

fakat daha kapı açılıp ta içerdeki hasta doktorun yanından
çıkmadan, ismi okunmayan en az beş kişi hooop içeri
dalıyor...

neden?

-abi bi dakika, ben bişey sorup hemen çıkıcaam...

-beyefendi ben sabahtan beri bekliyorum... bi ilaç
yazdırıcam yahu...

-ayol şuncacık çocuk... noolur yani bi girip çıksak...
neyse...

saat onbir...

ismim monitörde gözüktü...

tabii benimle beraber işi olmayan üç kişi de benimle
beraber odaya doluştular...

bu sefer doktor bey bir güzel haşlama yaparak hepsini
odadan çıkarttı...

sandalye var ama teklif gelmeden oturmak ayıp olur diye
kazık gibi doktorun yazıhanesi önünde dikilip
duruyorum...

doktor bişeyler yazıyor...

kafasını kaldırmadan:

-evet amca... neyin var?

iyi başladık... ta... adamın babasını ben hiç tanımam...

amcası nerden oluyorum çıkartamadım bi türlü..

-efendim benim şu dizlerim çok ağrıyor... dizkapaklarım
yani... en çok ta sol dizim...

-indir pantolonu amca...

birden ona kadar yavaşça sayıp derin bir nefes alıyorum
ve mecburen pantolonu indiriyorum...

doktor bey sandalyesinden kalkmadan dizlerime şöyle bi
bakıyor...

-ne zaman ağrıyor, nasıl ağrıyor, çok mu ağrıyor...

derken son olarak ta:

-e peki naaapıyosun amca?

ben gayet safiyene:

-valla doktor bey diye bir merhem var onu sürüyorum.

bi de ... hap var ara ara onu içiyorum... yani işte böyle...

-nasıl iyi geliyor mu? rahatlatıyor mu bari?

-eh tabii... biraz rahatlıyorum galiba ama...

-tamam tamam... sen o merhemle hapına devam et... üç
ay sonra yine gelirsin...

fakat değil üç ay üç gün bile tahammül etmek mümkün
değil...

neyse aradan bir zaman geçip yine randevu alma faslı.

yine aynı beklemeler ve aynı kargaşa.

bu sefer genç bir doktor... oldukça da ilgili:

-amca bi röntgen çektiricen, sonra bana gelicen...

-peki nerde?

-dışarı çık sana gösterirler...

şeytan diyor sen onu...

dışarda arayıp taradıktan sonra röntgen bankosunu daha
sonra röntgen-haneyi buluyorum ve bekliyorum.

röntgen çabuk çekiliyor...

tekrar doktor odasına. tık tık tık...

bu sefer içerde iki doktor var. artık hayır mı şer mi bilinmez.

ekranda herhalde röntgeni çekilen bacaklarım gözüküyor.

ikisi de dikkatlice bakıyorlar. sonra konsültasyon bitiyor

ve yeni gelen arkadaş teşhis ve tedaviyi bildiriyor:

-amca... sen merdiven inme, merdiven çıkma bi de fazla yol yürüme...

bu kadar...

politikayla ilgili birkaç yazı

troyka

medyanın nereden bulduğu belli olmayan ve bir süredir diline doladığı ipekçi, derviş ve özkan'ın birleşmelerini ima eden ya da gösteren "troyka" kelimesi...

bir zamanlar on santimden uzun olan ve filtresi sigaranın yarısı kadar içi boş bir kartondan oluşan incecik rus sigaraları vardı.

bir zamanlar...

oldukça pahallıydılar...

markası da troyka idi. bunun ne anlama geldiğini paket üzerindeki resimden anlamıştık...

rusça bilmediğimiz için...

güzel zarif bir kar kızağı, üstünde bir ya da iki kişi ve kızağı çeken yeleleri kabarmış, herbiri sanki bir başka yöne doğru dörtlünela koşar gibi resmedilmiş üç at...

"demek ki" dedik "bu üç atla çekilen bir kızağın rusça ismidir..."

gelgelelim, bu üç beyefendi halka yönelik mutasavvir bir hamlenin heyecanından çok demokrasinin "seçilme" nimetlerinden faydalanmak üzere yeleleri şu anda kabarmış bile olsa ve yaptıkları çeşitli "partileraltı" ve "partilerüstü" görüşmelerde herbirinin aynı yöne doğru koşup koşmadıkları bile belli olmasa da, kendilerini troyka'daki atlara (lateşbih ve latemsil...) benzetmek, arkalarında herhangi bir kızağın (şimdilik...) olmaması hasebi ile yanlıştır...

bence...

onun yerine dört senedir (yoksa beş mi?)

her iki günde bir ayaklarını sürüyerek
merdivenlerden inmekten çok düşercesine ilerleyen
(arasıra da yuvarlanan...)

yüzünden rabbiesiri silinmiş meş'um bir çehre ile,
"gülün adı" ndaki bulunmayan antik "gülme"

kitabının koruyucusu kör papaza adeta bir
gönderme yapan...

ve sırtmalar ile duraklamalar arasında bir ömür
geçiren briyantın sağı...

üç adamın sultasında geçirdiğimiz, dediğim dedik çaldığım
düdük devri için, medyanın neden "triumvirat"² gibi bu üç
silahşörlere yakışan bir sıfatı bulamayıp ortaya
atmadıkları sorulabilir.

adamların (oku: medya) kültür nosyonu, barlarda kimlerin
eli kimlerin cebinde ile ayak topu arasındaki dar bir
makas içersinde gelip gittiğinden, bu gibilerden latinceyle
ya da roma medeniyeti ile ilgili herhangi bir alıntı ya da
atıf beklemek abes olur.

bir analogi bile gerektirmeyen, asrı atikte aynısı uygulanan
özgürlükleri zincire vuran diktatoryal bir deyimi halka
sunmak yerine, çekecekleri bir kızaktan dahi yoksun
zavallı üç biçare politikacıyı beygire benzetmek ancak türk
medyasına has bir olay...

22 temmuz 2002

² herkesin kelimenin anlamını bildiğini bildiğim halde yine de bir not
düşmekten kendimi alamadım. ukalalık olsa gerek.
latince *triumviri* ya da *tresviri*... en önemlileri i.ö 43 yıllarında *triumviri
rei publicae constituendae* olarak atanan antonius, oktavian ve lepidus
idi. halkın iradesi ile devleti yeniden yapılandırmak için sınırsız yetki
almışlardı... görev bu sürenin sonunda uzatılmıştı. ilk triumvirat ise i.ö
60'ta yasal hiç bir dayanağı olmayan, politik bir temel üzerine caesar,
pompeius ve crassus üçlüsü arasında paylaşılmıştı...

mutant

yapılan son seçimlerde, seçim öncesi tahmin yapanların bir çoğunu doğrularcasına bir seçim neticesi alındı...
ki bunu, yani yapılan bu kimi tahminlerin isabetini, tam olarak anlamak mümkün değildir...
bu bir tuhafıktır...³

halk (%25!!), daha kısa bir süre önce kurulmuş daha doğrusu, görüşleri, renkleri itibariyle milletin beş sene önce inandığı, seçtiği, oy verdiği siyasi bir partiden transferlerle oluşmuş ve politika alanında hiçbir şekilde rüştünü ispat etmemiş bir partiye oy verdi.
bu bir başka tuhafıktır...

burada parantez içinde söylenmesi gereken şu ki: bir ülkenin mutluluğu ve refahı için yapacaklarını cefferkalem sözlü ve yazılı bir bildirge ile halka sunup, dolayısıyla bu verilen sözlerin doğrultusunda halkı yönetmeye talib olanlar, bir müddet sonra verdikleri sözlerden cayıp bir başka görüş ve bildirgeler cümlesi altında toplanıp, yeniden halkın huzuruna bir başka adla çıkmaları, garibin de ötesinde bir durum...
halbuki demokrasinin bizatihi ve iptidada kendisi garip bir kuş olduğundan durum hiç te tuhaf değildir...

bindokuzyüzkırklardan günümüze kadar galopan bir hızla tepetaklak bir kötüleşmeye doğru giden ve herhangi bir iyileşme emaresi de göstermeyen türkiye-karnesi ile karşı karşıya olduğumuz sanırım tartışılmaz bir gerçek...

müphem olan, – bence – ülkeyi sanki önlenemez, önceden hesaplanmış, planlı bir felaket hedefine doğru

³ çünkü ülkemizde, çoğunlukla görünüp te adamın burnunun ucunda olup ve kılavuz dahi önünde bulunmasına rağmen o köye ulaşamadığı aynıyle sabittir.

adım adım götüren müsebbiplerin - namı müstear - iç güçler ya da sınıf hocalarımızın, olabilecekleridir... tekerlek her daim kırıldıktan sonra sureta arabayı kurtarma operasyonuna soyunan milirtarist güçlerin müdahaleleri ise böyle bir olabirliğin altına daha da kalın bir çizgi çekmişlerdir...
- aydın görüş! -

tartışılabilir olan bir diğer "olasılık" ise, demokrasi denilen komik bir idare şeklinin namı hesabına, sürüklendiğimiz uçurum eşiğinin, dış güçlerin sevki idaresinde planlanmış olabileceğini vehmetmektir.
- entellektüel görüş! – (ya da verso...)

bunun basit bir kanıtı da: bir annekdotta bahsi geçen, lloyd george'un lausanne'da koca britanya imparatorluğunun başaramadığının altına attığı imzaya karşılık, ismet paşa'ya bunun bedelini türkiye'nin çok ağır olarak ödeyeceğine dair savurduğu tehditkar iması ve kehaneti...

harpten çıkmış bir millet olarak alacaklı hesap tutmakta olduğumuz gazinin günlerinden giderek günlerimizin sonunda yüzmilyarlara varan dolar cinsinden borçlarımızla, yukarda anılan "müphem iç güçlerin", "tartışılabilir dış güçlerin" ve aklıma gelmeyen daha bir çok faktörün çerçevesinde bu kehanetin kehanetlikten çıkıp kaba dönüşmesini oturup enine boyuna düşünmemiz lazım.

demokratik sol partiden ayrılarak yeni bir parti kurmak azminde olan üç kişiye medyamızın, bilerek ya da bilmeyerek taktığı troyka adı (ki bu üç atla çekilen bir kızaktır ve burada hakaretin bu üç kişiye mi yoksa atlara mı atfedildiği pek anlaşılammıştır...) kendileri ve etkilemekte oldukları halk kitleleri tarafından çabucak benimsenirken, bunca senedir siyasi ve sosyal ve kültürel hiçbir benzerlikleri olmayan ve fakat yönetmek ve

sömürmek işi için ortak bir paydada bir araya gelebilen ve bunu da gayet iyi beceren üç siyasi partinin hakimi mutlaklarına "tirumvirat" adını takmak ve vermek aynı medyamızın bir türlü aklına gelmedi.

bu, herhalde medyatik kültürün, latin kültüründen çok yabancı kuzey kültürlerine daha yakın ve daha aşına olduklarından olacak.

- tabii "kuzey" den çok "yabancı"... -

işte bu "triumvirat" ın bizi getirip bıraktığı son noktadan sonra – yine yukarda anılan hangi güçler olursa olsun – yaptıkları hesaplar muvacehesinde türkiye'nin merdivenlerden aşağıya teker meker inişi alışlagelmiş bir tempo içinde devam edecekmiş gibi hazırlıklar içerisinde olanlar, bu son seçimle oldukça şaşırılmış olsalar gerek.

fakat ekte sunduğum çizelgenin – ki bunu bir çoğumuzun bildiğini bildiğim halde yine de buraya koymam belki zait addedilebilir - değişik perspektiflerden incelenmesi sonucu, seçimi "bu seçim" yapan faktörlerin, "halk bilinçlenmesi", "feveran", "artık yeter", "bir de bunlara bakalım" lardan çok peşinen konulmuş olan ve işte tam bu noktada yukardaki deyimleri haklı çıkartmıyacak seçim kurallardır.

çizelgenin satır aralarından sırtan matematiği inkar etmek mümkün değil...

diğer taraftan bir yönetime talib olup, onları bu göreve getirebilecek tek mercii olan halkına ve milletine güvenmek yerine, onları solda sıfır gibi bırakarak, işi kotarmak için dünyanın bir diğer ucuna yıldızlı, çizgili şapkası, posbıyık ve kaba sakallı amcasından icazet almaya gitmek ve bir seçim sonucunu biraz da böyle seyahatlere dayandırmak dedikoduları insanı ister istemez vuruyor ve üzüyor.

biraz önce bahsettiğim seçim kurallarından ötürü şimdiye kadar payandalar ve desteklerle aykakta kalmaya gayret gösteren – çoğunlukla... hatta burada sosyalizmin zaferi için bir tür otel faaliyetlerini unutmak mümkün değil! - bir türlü tam olarak "muktedir" olamayanların yerine iktidara gelenlerin yerine en nihayet, bütün dünyada alışlagelmiş demokrasi oyununun içindeki rol dağılımıyla dalga geçercesine baş olup hükümrân olamayan bir baş, hükümrânlık esasını elinde tutup ve fakat bir başka başa tabi olan bir baş... bir yana...

bu "çiçeği burnunda" ların, ülkenin en mühim işi buymuş gibi, islami olma iddiasında olduğu bir kaz yumurtasından çıkıp, hristiyan olan bir ayı ininde mekan tutmaya çalışmaları için diyar diyar gezmeleri... bir başka yana...

neyse..

asıl amaç bütün bu palavraları yazmak değildi.

ama işte...

şişede durduğu gibi durmuyor meret!..

bu uzun girizgahın asıl amacı, dalgalar ve fırtınalarla, tarihin karanlık sayfaları arasından hortlayıp saldıran deniz canavarlarıyla, poyraz, poyraz karayelle boğuşarak ve batmaya doğru azimle giden bir geminin şu ya da bu nedenlerle rotasında hiç te beklenmeyen bir sapma yapmış olması.

bu değişimin nedenini eğer ne dış ne de iç güçlere hamletmessek o zaman asıl konuya girebilirim.

asimov galaktik trilojisi "foundation", "foundation and empire" ve "second foundation" adlı üç kitabında galaktik bir hükümdarlığın çöküşünü ve yeniden dirilişini anlatır. hari seldon tarihin ilk psiko-tarihçisidir. bu dal bilimsel kehanet ve reel fütürizmdir...

kitabın deyimini ile ise:

"genel matematiğin özel bir dalı. insan konglomerat'sının (yığışım) belli bazı sosyal ve ekonomik stimülelerinde (uyarıcılar) gösterdiği reaksiyonlarla ilgilenir. bütün bu tanımlar, yapılacak olan statik hesaplamaların mümkün kılınabilmesi için araştırılacak olan bu insan konglomerat'sının belli bir büyüklükte olmasını gerektirir. ayrıca psiko-tarih analizlerinin gerçekleşebilmesi ve çarpıtılmamış reaksiyonların elde edilebilmesi için bu konglomerat'nın yapılacak olan analizi de kat'iyen algılamamaları ve bu araştırmalardan haberdar olmamaları da şarttır."

hari seldon'un kurduğu ve geliştirdiği bu bilim dalı, merkezi tarantor olan galaktik imparatorluğun beşyüz sene içinde çöküp yıkılacağını ve yeniden dirilişin ancak otuzbin sene sonra gerçekleşebileceğini söyler... ancak, idarenin kendisini ve arkadaşlarını çalışmalarında serbest bıraktığı takdirde bu sürenin bin seneye kadar düşürülebileceğini ve imparatorluğun bu zaman sonunda galaksinin bir başka yerinde yeniden doğacağını, matamatiksel olarak iddia eder.

trilojide, yani üç kitapta, adım adım hari seldon'un bütün söyledikleri - matematik ve bilim oldukları için - teker teker tahakkuk eder.

noktası ve virgülüne kadar...

taa ki zamanların ortasında ne hari seldon'un iddalarını, ne bilimi ne matematiği ne de hiçbir gerçeği doğrulamaksızın ve hatta yanlışlayan bir dönem başlar. bu gezegenlerden birinde adına sonradan "mutant" denilen birisinin bir yerlerden, bir zamanlardan birdenbire "hesapta olmadan" çıkması ile olur.

kimse beklemez bu olayı.

ve, adı üstünde, adam "mutant" tır.

psiko-tarihi aşağılarcasına olması gerekeni - determinist değil daha çok bilimsel varsayım - bir süre durdurur, etkiler, değiştirir ve sonunda yok olur.

günümüzde geleceğin manipüle edilmesi – şimdilik koyun ve inekler - ile ilgili bilim dallarının sayısı giderek artmakta. fizik kimya ve bilhassa biyoloji bunların asıl aktörleri.

bir diğer bilim dalları ise gizli servisler, magnatlar ve sermayeler tarafından bu koyun ve ineklerin önümüzdeki görülebilir yüz sene içerisinde nerelerde, kimler tarafından otlatılması ya da sağılması konusunda müthiş seldon varyan planlar üretmekte...⁴

ve yorgan altından faaliyet göstermekte.

geçtiğimiz son elli seneye bir göz attığımızda bu bilim heveslilerinin pseudo-bilim faaliyetlerine daha henüz ve şimdilik kesin bir psiko-tarih diyemiyoruz...

belki de ilerde hari seldon'un psiko-tarihine yakın bir düşünce tarzıyla geleceğin oluşumunu bugünden bilmek (!) ve hazırlamak mümkün...

fakat bana öyle geliyor ki, hari seldon'un kesin psiko-tarihine rağmen ve bütün bilimlere ve matematiksel kehanetlere inat bizleri yine de bir yerlerde bir seçim, ya da bir dayatma sonucu veya nerden çıktığı belli olmayan bir ruh hastası, bir harp manyağı, bir zorba gibi beklenmeyen bir mutant bekliyor olabilir...

belki de...

benim söyleyeceğim bu kadar.

3ocak2003

⁴ aldous huxley, george orwell yevgeni zamyatin ve h.g.wells ve buraya sığmayan benzerleri hariç...

bölmek

belli bir kaç harfin, belli bir kaç sesin yan yana, bir araya gelmesinden, belli bir kaç rengin bir bez üzerine boyanmasından, bir düşünmenin yazılmasından, bir lafın söylenmesinden, bir şarkının terennüm edilmesinden ve insanların işte bu düşündüklerini, kafalarından bu geçenleri teleffuz etmelerinden endişe eden, korkan bir mekanizma, bir yönetim şekli tasavvur edin...

edebiliyor musunuz?

düşünme ve teleffauz etme eylemleri dışında, ulusunun, milletinin bölünmez bütünlüğünü yalnızca yukardaki bu birkaç enten püften nedenlere, pamuk ipliğince bağlamaya çalışan bir devlet düşünün...

düşünebiliyor musunuz?

*bu topraklar üzerinde binlerce senedir başına gelmiş
-ki pişmiş tavuk bunların yanında katıla katıla
gül-*

ve gelebilecek olan onyüzbin tane musibete rağmen daha üç beş zaman evvelsine kadar batıda da doğuda yan yana, omuz omuza, kardeşçe, hırsız gürsüz beraber yaşayabilmiş halklar düşünün...

-eğer hala hatırlıyabiliyorsanız-

el birliği ile gönül birliği ile bir vatani kurtarmak için sarı sarı saçlı mavi gözlu bir devin arkasından sorgusuz sualsiz yan yana ölebilenleri düşünün...

--unuttunuz onları değil mi?-

yüzbin musibetin bile aralarına sokamadığı nifakı, düşmanlığı, haseti, kini ve kıskançlığı, iki rengi, bir türküyü ve yalnızca hür olabilme düşüncelerini telaffuz etmelerini bahane ederek, olmayan afaki bir düşmanlığın bahanesi ile, zıtlıkları körüklemek ve daha da kötüsü insanlara zulmetmek bir devlete yakışır mı?

.....
eğer bugüne kadar bu ülkede kimsenin umurunda bile olmadığı, aklının ucuna dahi getirmedığı alevilik/sünnilik, müslümanlık/sekülerizm, şeriat/laiklik, kürtler, lazlar

ermeniler, yahudiler, dönmeler ve sıra numaralı cumhuriyetçiler vs..vs... gibi kavram tohumları üç beş zamandır toprağa atılıp yavaş yavaş meyvalarını vermeye başlamışsa, bunda biçilecek olan hasatın bayrağı anlamındaki renklerin, harflerin ve düşüncelerin (hiç olmasa bu aşamada...) bir rolü olmaması gerekmez mi ? düşünün bir kere. bunca zamandır bu topraklarda bir arada yaşayan her türlü halk, cemaat, topluluk bu tohumları, kendi sonlarının başlangıcını hazırlayabileceğini bile bile bu millet, bu halk veya bu insanlar mı ektiler? aptal mı bunlar?

binlerce yıldır hırsız gürsüz, kavgasız beraber birarada yaşayabilen hindularla müslümanlara, yugo halklarına, kıbrıs sakinlerine, kürt topluluğuna, alevi cemaatine birdenbire neler oldu dersiniz?

sakin ha sosyo-ekonomik veya sosyo-politik veya etno-historik falan gibi saçmalar uydurmaya çalışmayın. ya da binlerce yıllık bir rüyadan uyanıp ta akılları başlarına gelip hidayete erdiklerini de söylemeyin.

gerçek olan bir şey var ki o da tohumların halklar tarafından atılmadıklarıdır...

anamız dediğimiz devletin onlarca senedenberi rahleyi tedrisinden geçen talabesinin öğrenebileceği de ancak bu kadar olur demez mi insan?

siz hiç elinde sopa olmayan, kara cübbesiz, suratsız, içinde bilemedin iki kırıntı "var" ın var olduğu boş bir çuval misali kaç hoca gördünüz dünya sahnesinde tedrisatını yapan...

bir sihirbaz marifeti gibi her zaman ve her şeye karşın ve rağmen dimdik ayakta durmayı başaran bu eli sopalı, kara cübbeli, içi boş çuvalların bölünebilirlik (!..) endişeleri....

suratlarına, giydikleri lacilere, aptal hayvani ciddiyetlerine ve sahtekar maskelerine, yalan ve düzenlerine bakıp aldırımassanız ortaya koydukları maskara oyunları ile komik, komiğin de ötesinde iğrenç, absürd değiller mi aslında?..

diğer taraftan, bazen çıkmaz sokakların sonlarında artık bütün ümitlerimizi bağladığımız toplum bilinci, inisyatif, sivil toplum (sanki askerisi varmış ta biz bilmiyoruz...) demokratik ve katılımcı yaşam sistemleri falan dediklerinin hangi yerlerde, ne münasebetlerle kaç kuruşluk etkili olduğunu kim gördü şimdiye kadar ? kara çelenklerin törenlerle bırakıldığı reaktörlerin, tbmm'lerin, yabancı elçiliklerin kapı önlerinde mi? aşınmadan yürünen yollarda mı? dağa taşa yazılan isimlerde mi? başvuru en üst insanlık adalet mekanizmalarında mı? *nerede?*

göremezsiziz...

artık boş çuvalı ayakta tutmak, daha doğrusu cini çıktığı şişenin içine sokmak değil sivil toplumun, toplum bilincinin, inisyatifinin, alaaddin'in bile harcı değil.

19ağustos1995 parkköy

11 eylül*sevgili dostlar*

amerika birleşik devletlerinin, kendi deyimleri ile, terörist bir saldırı sonucu uğramış oldukları felaketi nerdeyse günlerdir bütün ayrıntıları ile medyada seyrediyoruz ve takibediyoruz.

bu ayrıntılar yerli medyamızda, bir iki ciddi televizyon kanalı dışında, yerli medyamıza has bir şekilde vıcık vıcık sulandırılarak veriliyor. bu arada kıyıda köşede ne kadar emekli general, ekonomist, kızağa çekilmiş ajan eskisi, yaşlı diplomat, ben bilirimci politikacı varsa, ekran başına celbedilerek kıymetli (!) fikirleri soruluyor, ya da medyanın pis bir alışkanlığı olan ağız kalabalık spikerler tarafından verilmesi istenen cevaplar adamların ağızlarına konuluyor ve daha felaketin ilk anlarının şoku atlatılmadan, akla hayale gelmedik senaryolar üretiliyor. bu bizim janrımız...

bunların arasında en en çok işlenen konular; kim yaptı, niye yaptı, şimdi noolcek, biz ne yapacağız, ekonomi batarmı, nereye yatırım yapalım, amerikalılar öç alır mı, savaş çıkar mı, çıkarsa...

kim yaptının cevabını bbc, cnn, sat1, zdf, rai gibi izleyebildiğim televizyon kanalları, üstü örtük olarak ve fakat her türlü spekulasyona açık bir şekilde ifade ediyorlar. bu ifadelerde, olayın başlangıcında kahraman medyanın ortaya attığı japon kızıl ordu ihtimalini, yine kendileri imkansızlıklar kategorisine koyup rafa kaldırarak genelde islam dininin içinde bir ya da bir kaç gruptan, kaynaklanabileceğini değil, düpedüz kaynaklandığını artık açık açık söylemeye başladılar.

neticede gosterilen hedef doğrultusunda yavaş yavaş amerika, avustralya ve diğer ülkelerde araplara ve islam dinine mensup insanlara ve mekanlarına saldırılar başladı. buna uygar (!) avrupanın da kısa zamanda uyacağına şüpheyle bakmamak lazim. bu anlamda sık sık müslüman kesimin ileri gelenleri ile röportajlar yapılıyor ya da

müslüman kesimin ticaret yaptığı lokallere gidilerek adamların hedef tahtası olma endişeleri, yüzlerinden okunan gerginlik endişe ve korku, yakın plan çekimlerle tesbit ediliyor. haberler arasına öylece serpiştirilen, bir pakistanlı kadının kasten otomobil tarafından çiğnenmesi, camilere atılan bombalar, dövülen müslümanlar, amerikanın yaşadığı felaket karşısında önemsiz ve fakat hakkaniyete dayalı eylemler olarak altı çizilmemeye özen gösterilerek aktarılıyor.

ve maalesef burada, bu yazıda aktarılanlar dünya üzerinde şu anda gerçekleşmekte olan olayların yansız bir ifadesi olmasına rağmen, okuyanın üzerinde sanki de bir dinden yana taraf tutan bir militanın subjektif yorumları gibi gözükmekte.

ortadoğuda, olayların ilk etkisi ile, sizlerin de muhakkak izlediği gibi, filistinliler coşkun bir neşe içinde alkışlayarak, havaya ateşler ederek olayı, deyim yerinde ise, bir şekilde kutladılar. bir televizyon spikeri, karşısına aldığı prof'a şu soruyu sormakla batının hislerine tercüman oldu sanırım: "olayın karşısında bu şekilde sevinmek acaba bir umitsizliğin belirtisi midir?"

bu arada, televizyondan bahis açılmışken, alman parlamentosunun birlesik toplantısında söz alan cdu lideri (hristiyan demokrat), elli sene önce amerikaya bugünkü varlıklarını borçlu olduklarını, spd lideri (sosyal demokrat) ise bugün mecliste bulunan herkesin amerikalı olduğunu, biraz da nemli gözlerle ve sözlerle ifade ederek tarihin geçmişine bir sünger çekip dayanışmanın en güzel örneklerini verdiler.

yorum yapan bir çok yabancı televizyon kanalı, artık felaketin sorumluları sanki kesin bir şekilde tesbit edilmiş, olay çözülmüş gibi, yalın çizgilerle, batı hristiyan uygarlıkları ile, geri kalmış, neredeyse barbar, sefil, yarı aç bir islam topluluğunu karşı karşıya getirmek için çaba sarfediyorlar. neredyse de başarmak üzereler... diğer taraftan israil başta olmak üzere bir çok dünya ülkesi, bunlara turkiye de dahil, bayraklarını yarıya

indirdiler. türkiye'nin onlarca diplomatı katledilirken, onbinlerce insanı terör kurbanı olarak toprağa düşerken, binlerce ve binlerce boşnak sırp tarafından katledilip toplu mezarlara gömülürken, bu ülkeler nedense insanların taa içlerinin titretmesi gereken bu olaylarda değil bayraklarını yarıya indirmeyi, vicdanlarının seslerini işitmeyi dahi unuttular.

adamlar haklı (!) bayrak değil ama sopası kimde ise efendi odur...

bir ara name olarak, aklıma da gelmişken:

yüzlerce sene süren yüzbinlerce insanın ölümüne neden olan, kutsal toprakları inançsızların elinden kurtarma hareketinden sonra kurtarılacak kutsal toprak falan kalmadığına göre hedefin artık başka şeyler olması kuvvetle muhtemel.

dünya üzerinde, tarihlerini savaşlarla, barışlarla binlerce senelere dayandıran yüzlerce milletin, tarihlerini oluşturmak için giriştikleri savaş denilen melanetten çıktıklarından bir nebze dahi nasibini alamamış, bir kaç yüz senedir anavatanlarından sürüldükleri topraklar üzerinde birbirlerini yemekten, birbirleri ile didişmekten başka savaş görmemiş olan amerikalılar, roketler bombalar ve bilmemnelerin koruması altındaki sırça bir cam fanusta değil bir saldırıyı, kırılmayı, incinmeyi dahi akıllarının ucuna dahi getiremeyen bir millet, dışardan gelen her türlü müdahaleyi bir savaş nedeni addediyorlar. pearl harbour bunlardan alınmış olan ilk ders...

kimselerin onlardan böyle bir şey istememiş olmasına rağmen, giderek dünya jandarmalığına soyunan bu çiçeği burnunda millet, son elli yıldır bütün dünyanın başına bela kesilip bir kabus gibi cöktü.

kore ve vietnamla başlayan serüvenleri, dünyadaki her bir şeye, sözde demokrasi uğruna, fakat tabii kendi hasis egemenlik ve para hesapları doğrultusunda, güney amerikada, orta amerikada, orta doğuda ve ajanlar seviyesinde irili ufaklı bir sürü idareye, devlete müdahale etmekten çekinmediler.

onlarca ayrıntıya girmeden yalnızca son irak misaline değinirsem...

üzerine katıyen vazife olamadığı halde, binlerce fersah mesafelerden kalkıp, üşenmeden tonlarca harp malzemesini de beraberinde sürükleyerek lokal sayılabilecek bir çatışmaya karışmayı, bütün hür dünyanın gözü önünde, soytarlık derecesine varan bir üslupla televizyonlardan dakıkası dakıkasına seyrettirdikleri, kendisinden on yaş küçük bir çocuğu hempalarıyla birlikte sopayla döverek sergiledikleri gövde gosterisinin ardından, giderken yine sınıfın en it, en arsız çocuğu gibi bir memleketin tam orta yerine tebeşirle bir çizgi cizerek, o millete de zinhar bu cizgiden öteye geçmemelerini söylemek, herhalde bardağı taşıracak son damlaları giderek çoğalttı.

ikinci dünya savaşı denilen hengameden sonra osmanlı'dan arta kalanları dümdüz cetvelle çizilmiş yapay sınırlara bölerek yoktan var ettikleri devletlerle bir şekilde göbükleri bağılı olan ve kendilerine batı denen hür ve demokratik dünya üyeleri bu kepazelikten yana çıktılar. hatta dahil olmayıp ta bir koyup belki üç bile alabilme umudunda olan hayalperestler bile görüldü. bu eşitsizlik, bu kaba güç, bu pervasızlık, bu hiç bir ahlak kodeksini uymayan umursamazlık karşısında. bizim mazlum, batının ise üçüncü dünya dedikleri yarı aç yarı tok ülkelerinin, ne ağızlarını açacak güçleri, ne imkanları ne de cesaretleri vardı.

bu son misalde, saddam huseyin giriştiği işgal hareketi ile belki de bir dikta heveslisi olarak anılabilir. ama amerika birleşik devletleri'nin özgürlük havariliğinin kara çarşafı altında giriştiği hareket, bu ülkenin dikta hevesinin huseyin'inkinden daha az olmadığını bütün dünyaya, hem de kendi televizyonlarından gösterildi.

bu son misalde saddam huseyin'in başvurduğu savaş yöntemleri, akvam-i beşer tarafından en ince detaylarına kadar beliritilen savaş kurallarına (her ne demekse) uymamış olabilir. ama amerika birleşik devletleri

ordusunun da yöntemleri akvam-i beşerin kurallarına uyduğu pek söylenemez.

bu son misalde saddam huseyin'in, belkide alman ideasına benzetilebilecek olan bir "lebensraum"u yaratma, halkı için elde etme gayreti (denize açılabilme vs.) onu haklı gösterebilir. ama amerika birleşik devletlerinin ve hemen onun yanında yer alan bir takım devletlerin irak halkını, çoluğunla çocuğunla, açlığa, sefalete ve en mühimi hastalıkla ölüme mahkum etmesi, asla... yukardaki "hempalar" bahsinde, parantez içersinde söylenmesi gereken bir kısa paragraf var:

bir zamanların - geçmiş kültürlerden gıpta ile alınıp benimsenmiş dahi olsa - kültür kaynaklarını, düşünce ve felsefesini bilimle beraber geliştirerek üzerine inşa edebildikleri sağlam ahlak kodeksleri ile bir aydınlık çağı yakalamış olan avrupa kıtası, yeni kıtaya sürdükleri, dışladıkları, almanların "abschaum" diye nitelendirdikleri, kirli suyun üzerindeki pis köpük tabakası olan insanlardan, yüzlerce sene sonra pragmatik bir yaşam biçiminin derslerini almaya başladılar.

demek ki eşitlikçi, belki de ütöpiist bir marx'tan çok ayakları sağlamca yere basan, gerçekçi (!) çıkarıcı, utilitarist ve pragmatik, liberal (her ne demekse) bir yaşama tarzına daha çok meyyal olan batı avrupalının, aydınlanma ile birlikte, takma bir akılla bile olsa (çünkü ne grek ne roma ne de taklit ettikleri bir uygarlık kendilerine ait değildir) yakaladığı kültür ve uygarlık treni, içindeki bütün insani değerleri ile birlikte, onları, istedikleri para, egemenlik ezcümle çıkar ve pragma istasyonunda terketti.

amerika konusuna geri dönecek olursak, herkesin bildiği ve yaşadığı dünya olaylarından sonra bir köşeye sıkıştırılan kedinin er ya da geç tırnaklarını gösterip tırmalaması mukadderdi. tabi bu mukadderde, birikmiş bir kinin, bastırılmış insanlık onurunun ve haysiyetinin, aç ve sefil bırakılmanın, horlanmanın, beşinci sınıf insan olarak sınıflandırılmanın kaderinden çok artık patlama

noktasına gelmiş bir başkaldırının izlerini görmek mümkün.

(eğer vaktiniz varsa lütfen tevfik fikretin "devenin başı" adli şiirini bir daha okuyun.)

new york, washington ve pensylvania'da hayatını kaybeden onca masum, onca tarafsız, onca bigğnah insana rağmen, gerçekleştirilen eylemi ve dahi bundan sonra gerçekleşmesi muhakkak olan bu gibi eylemleri, kore'nin, vietnam'in, sili'nin, arjantin'in, kuba'nın, kolombiya'nın, panama'nın, irak'ın, suriye'nin, filistin'nin ve benim hatırlayamadığım irili ufakli binlerce damlanın günahları ile dolup taşırdığı bardağın haklı bir temeline oturtmak mümkün.

burada yanlış olabilecek yegane sey eylem zarfının üzerindeki adrestir. bu adres onbinlerce masum insan olmamalıydı.

kendi milletini dahi bir koyun sürüsü gibi peşine takan, dediğim dedik çaldığım düdüğü oyununu oynayan, bütün dünyayı silahlarla donatan ve bu bağlamda silahı alan beyinsiz devletleri ve onların askeri mekanizmalarını birbirine düşüren, harbettiren, birbirine kırdırtan, arkasını korkunç bir savaş sanayiine dayamış bir idareye gitmesi gerekirdi mesajın.

çünkü müstahak olan onlardır.

nereden gelebileceği hiç belli olmayan olası bir ikinci bir üçüncü saldırıda, çok kalabalık, çok yoğun insan topluluklarının üzerine düşebilecek silahlarla, intihar uçakları ile binlerce belki de yüzbinlerce amerikalı ölüme giderken, devletin en üst kademesi göklerin yüksek bir katında, çoluk çocuğu, ailesi ve maiyeti ile birlikte emniyette olacaktır...

(ikinci dünya savaşında bombardıman altındaki londra kentinde kraliyet ailesi oturdukları mekanı terk ederek daha emin bir yere gitmeyi reddetmişlerdi.)

toplulukların, insanların var olabilmelerini, yaşam nedenlerini bir terazinin hassas kefesinde tartabilmenin bir sorun olması ile bir başın her ne olursa olsun mutlaka

hayatta kalma zorunluluğunu doğuran bu korkunç yönetme, yönetilme çelişkisi ise, sağlıklı bir insan mantığının kimleri suçlu sandalyesine oturtacağını ve kimlerin müstahak olduğunu kolayca tesbit eder sanırım. ama diğer taraftan eğer amerika birleşik devletleri halkı ortada var olan bütün insani ve ahlaki prensiplere rağmen, yine de devletin güttüğü politikaların dev aynalarını kabullenip, kendilerini orada temaşaa etmeye doyamayıp, kendilerini dünyanın efendileri gibi görmeyi bir alışkanlık haline getirirlerse ve bu dünyanın kat sahipleri olan diğer ülkelerle kendilerini distanse edip aralarına millerce mesafeler koyup onlara dünya ticaret merkezlerinin damlarından bakmayı sürdürürlerse, o zaman, onları çöken devasa binaların daha alçak daha mütevazi katlarına indireceklerdir.

hiç bir spekülasyona gerek yok. ama şu anda bilinmeyen bir düşmanın karargahına, topraklarına yapılacak olan bir intikam seferi, yani açık bir saldırı, yani açık bir savaş hiç bir zaman silahları aynı olmayan, olması da gerekmeyen kapalı, sinsi bir terör karşısında tutunamayacaktır. fakat öyle görünüyor ki, tek ve yegane müsebbibi olduğu tavırlarından ötürü, gerçekleştirdiği üstü kapalı ya da açık şiddet eylemlerinden ötürü, soyunduğu dünya jandarmalığı ve hatta dünya efendiliği ünvanından ötürü, edindiği gizli ya da açık bir düşmanla tek başına savaşmak, ondan tek başına öç almak istemiyor amerika hükümeti.

islediği suçların ve günahların ağırlığı altında ezilme noktasına gelen ve bu günahlara bir de ortak arama telaşı içinde, kuruluş amacını çoktan aşmış ve yitirmiş olan bir başka müessesiyi, bir başka şiddet mekanizmasını, üyelerinle, silahlarıyla birlikte yanında yer alması için çağırıyor.

buna müslüman türkiye de dahil. (burada müslüman sözcüğü bir dini belirleme açısından değil bir paradoksun altını çizmek için yazıldı.)

böyle bir çağrıyla yapmak için ya bir devletin hakikaten jandarma-mani olması gerekir, ya da olaylar karşısında nasırlaşmış bir surat...

yeni bir dünya elbette ki kurulacaktır. ama yalnız türkiye değil bütün milletler orada hakkın, adaletin, insan yaradılış nedeninin, sonsuz özgürlüğün, saygının, sevginin onlara layık gördüğü yerde yerlerini alacaktır kanaatindeyim.

sanırım yukarda ileriye sürdüğüm bir çok sav size ters ve aykırı gelebilir. bir filmi herkes rahat koltuklarından seyrederken onun bir de perdenin arkasından nasıl görüldüğünü seyretmek çocukluktan edindiğim kötü bir alışkanlık. kaldı ki içinizde bu alışkanlığı edinmiş olanlar ziyadesiyle vardır sanırım. yazıyı herhangi bir tartışmayı başlatmak gayesi ile yazmadığımın herhalde altını çizmem gerek. ama her tür eleştiriye, kınamaya, (sakın ha övgüye değil... lütfen...) küfürlü kafirli olmamak kaydıyla tartışmaya açtım.

*sevgilerimle
14eylül2001*

apo idam ve triumvirat⁵

şimdi hepimizi, daha doğrusu hepimizin bir kısmısını ilgilendiren gayetle güncel bir konu çıktı ortalık yere. malum-u aliniz türkiye devleti alisinin yüce hükümetinin kıymetli üç ortağının yine çok kıymetli ve değerli üç başkanı bir araya gelerek 7 (yazı ile "yedi") saat süren bir toplantı sonunda enine ve dahi boyuna müzakere ederek... ve dahi eski deyimle tezekkür edip, yenisinle ise her açıdan irdeleyip...

bu arada zinhar açık bir tek kapı bırakmadan bütün olasılık ve olanakların en ince ihtimallerini de göz önüne alarak...

ve sonra "tc triumviratı" sıfatı ile, almış oldukları bu mühim kararı, dün akşam mal bulmuş mağribinin leş kargaları gibi sotada bekleyen yirmidört televizyon kanalına "flaş haber" ve "son dakika" haberi olarak açıklamış bulundular.

(ohh be, amma cümle oldu haa! triumvirat için lütfen sözlüğe bakın...)

eee! nolmuş yani diyeceksiniz...

ama diyemezsiniz...

olay mühim. adam mühim. mağdur olanlar mühim, suç mühim. karar mühim. kararın onayı mühim.

bu konudaki ülke yasaları mühim.

onun için "ee... nolmuş yani" diyemezsiniz. memleketin halini sanırım yeniden anlatmaya gerek yok.

ekonomimiz meydanda...

çeteler?..

onlar meydanda değil ama, "yedikleri herzeler ve herzelerin yanlarına kar kaldığı meydanda...

emeklilerin durumu...

meydanda degil....

⁵ ecevit, bahçeli. yılmaz.

onların kendileri zaten meydanda. yağmur çamur bankaların önünde devletin dağıttığı "sadakayı" bir an önce alabilmek için kuyruktalar...
eğer bu arada kalp krizlerinden vefaata etmezlerse...
depremzedeler (bu bizim zade olamayan amcazedelere benziyor..) 17 agustos 1999 gününden beri meydan üz're çadırlarda koruma altında...
sefalet diz boyu...
milleti (yani onlar bizleriz...) temsil eden zürefa (bu zarif sözcüğünün çoğul şeklidir yanlış anlaşılmasın...)
meydanlara çıkmaktansa mabatlarını (şey pardon) sırtlarını dayadıkları kırmızı koltuklarında meydanları kolluk kuvvetleri ve şürekasının delaleti ve aracılığı ile...
zaptı rapta altına almayı tercih ediyorlar...
milleti temsil eden zürefadan hazır söz açılmışken gelelim yazının başlangıçtaki konusuna.
çocuk katili, azılı canavar, çetebaşı, cellatbaşı, örgütbaşı idam edilsin mi... yoksa edilmesin mi...⁶
bence sarımsaklamasak ta saklasak diyecem ama... yine de siz bilirsiniz...
tamam...
şaka bir tarafa... ciddi olmaya gayret ediyorum ve soruyorum.
bir:
bir memlekette insanların bir arada yaşamaları için gerekli olan koşullardan başta geleni adalettir.
adaletin etrafıca ne olup olmadığını anlatıp ukalalık etmeye gerek yok. adaletin ise ayakta durması, gerçekleşmesi, kontrol edilmesi için hukuk denilen bir başka müessese gereklidir.
iki cümleyi geri dönüşümlü olarak ele alırsak: hukuk'un olmadığı yerde adalet yoktur...
ve adaletin olmadığı bir yerde insanca yaşamak mümkün değildir.

⁶ apo

bu mantıktan yola çıkarak adaletin sağlanması için bilirkişilerin, bu işten anlayan zevatin, profların, siyasilerin gerek kendi adalet anlayış nosyonlarından gerekse dört elif bir miktar ülkenin töre ve aktörelerinden yola çıkarak hazırlayıp ortaya koydukları "her dört senede bir yapılan nüfus sayımlarındaki insan adedi kadar"

herkesi bağlayan yasalar, o nüfus sayımındaki insanların hepsi için geçerlidir. sanırım buraya kadar herhangi bir mantık hatası yapmadım...

yalnızca lafı uzatıyorum... okadar...

kısaca ve bence bir suçun cezası, belli ve spesifik bir suçun cezası, o suç için hukuk'un kalın ciltli kitaplarında öngördüğü maddede her ne ise o ceza nüfus sayımındaki bütün insanlar için geçerlidir.

cezanın şekli, içeriği, uygulaması, zamanı hiç bir şart ve durumda, hiç bir şekilde, hiç bir total mazerete dayanarak değiştirilemez, ertelenemez, şartlara bağlanamaz, iptal edilemez.

bir a:

fakat eğer cezanın şekli, içeriği, uygulaması, zamanı koskoca bir ülkeyi ve onun nüfus sayımındaki bütün insanları bağladığı halde, total bir mazerete dayandırılarak değiştirilirse, ertelenirse, şartlara bağlanır veya iptal edilmek istenirse o zaman bu hukuk ve adalet yerine, milleti ve vekillerini hiçe sayan bir triumvirat idaresine dönüşür...

netekim!..

bir b:

mazerete gelince. yukarıda söylediğim gibi bu mazeret yalnızca total değil, bu durum karşısında hem total hem çolak hem sağır hem dilsiz hem de kördür.

(hawking'in bir de tam teşkilatlı beyinsizini hayal edebilirsiniz...)

yetmiş küsur senedenberi, ama italya'dan ama isviçre'den, ama almanya'dan, ama şuradan, ama buradan alınmış adapte edilmiş, benimsenmiş ve onların

üzerine binlerce katkı ile meydana çıkmış, bağımsız yargı tarafından tarafsız olarak dağıtmakta olan bir hukuk düzeninin sağladığı adalet, sağladığı adil düzen bugüne kadar tartışma konusu belki olmuştur.

ama asla verdiği hüküm, hele hele kırdığı kalemler kimse tarafından tartışılmamıştır.

ne dersim'de, ne izmir'de, ne yassıada'da, ne deniz'ler için, ne de 12 eylülde beslenmemek için darağcına gönderilenler için.

fakaaat, birdenbire ve durup dururken hukuk'un bu paragrafının bizleri değil ama bir başkalarını rencide etmesi ve "aaaiii'nin"⁷ "hmmm!.." diyerek "if / else / then" koşulları ile işe karışması, triumvirat'ın mikrofon karşısında beyan ettiği mazereti hawking kılıyor (beyinsiz tarafından).

bir c:

bu arada anlı ve şanlı televizyon kanallarımız ve gazetelerimizin (bunlar medya değil) yangına körükle giderek insanları kışkırtması, dişe diş, göze göz ve kana kan istemesi görülecek bir başka olay...

ibret alınacak bir olay...

olayın kendisini, hukuk paragraflarını, hukukun üstünlüğünü, total mazeretleri, ve belkide insanca yaklaşımları daha ufak puntolarla, daha az laf ebeliği yaparak ele alacaklarına aksine ekranlarında montunu tutuşturan bir bedbahtın, yanmasından çok onun etraftakiler tarafından söndürülmesini, yüzymiiiki kere arka arkaya gösterip, gazetelerinin ilk sayfalarında ise neredeyse sayfanın yarısı kadar büyüklükte "intikam" yazanlardır bence asıl asılmaya hak kazananlar...

son olarak:

ben dindar değilim. teist veya deist'te sayılmam. fakat tanrının veya doğanın yaratmış olduğu bir varlığın yaşamına onunla aynı adaleti paylaşan bir diğer varlığın,

⁷ amnesty inernational

her neye dayanırrsa dayansın, son verilmesine kesin bir
çizgiyle karşıyım.
bundan sonrasını tartışabiliriz.

14ocak2000 00.45

bir laz fıkrası

rahmetli mehmet abi antepi olmasına rağmen, çok ender de olsa bazen laz hikayeleri anlatırdı.

sene bindokuzyüzellilerin sonu. türkiye’de iktidarda halen direnen demokrat partinin son günleri. başta meşhur rahmeti başbakan adnan bey.

mehmet abiyin hikayesi ise şöyle.

karadenizin yaylarından birisinde dursun’la adnan gezerlerken yamacın sırtında ortası delik kocaman bir değirmen taşı bulurlar. herhalde lazlara has o merakla yatık halde toprağın üzerinde bulunan taşı zar zor, ahlaya pufıyla kaldırırlar. adnan dursunun yardımı ile taşın deliğine girer ve "it pakayım şuni" der. dursun değirmen taşına bir omuz verir ve o kocaman taş tıngır mıngır yokuş aşağı yuvarlanmaya başlar. adnan da içinde. fakat bir süre sonra düz giden taş engebelere, taşlara çarpa çarpa, çukurlara gire çika dengesini kaybeder. sonunda tehlikeli bir biçimde yalpalamaya başlar. olayı yukardan dikkatle seyreden dursun iki elini ağzına götürüp arkadaşına var gücüyle bağırır. "ulaa atnan... yan cideysun... yan yan cideysun..." sonunda taş kendi etrafında döne döne büyük bir gümbürtü ile düşer. ve altında kalan adnan ezilir... dursun koşar iner taşın yanına. "ulaa temedummi ben saaa yan cideysun deyi. ha geberirsin işte boyle!..."

...işte böyle.

tarihte, az da olsa laz da olsa, yarım akıllı da olsa, deli de olsa, (hatta bilhassa deli!..) bir çok insan, burnunun ucunu bile göremeyen bir sürü adnanları ikaz etmişleridir. bir değirmen taşının deliğine girebilecek kadar salak ve yaptığı salaklığın tam zamanında farkına varıp ta delikten atlayamayacak kadar kör ve budala adnanlar...

daha sonra – herhalde gabilikten olsa gerek... - bir türlü ders alınmadığı için tekerrür eden tarihten dolayı bir değirmen taşının deliğine girip te yuvarlanacak kadar, bütün benliğini hırs bürümüş bir sürü diğer adnanlar,

yarım akıllı ya da deli dursunlara kendilerini tekrar deliğe sokmaları ve taşı yuvarlamaları için oralarda buralarda, meydanlarda, alanlarda, salya sümük ricakar olurlar... bu aslında bir hikaye... politik değil... taşlama falan da değil. bu sadece bir laz hikayesi.

9ocak2002

wikileaks

wikileaks, denizin ortasında boğulmak ve köpekbalıkları tarafından parçalanmak üzere olan bir adama (normal çizgideki bütün insanlar...), bir sandaldan hayatta kalmanın ipuçlarının, bir kurtarma ipinin atılmasıdır.

işletilmeye ve ayakta tutulmaya çalışılan demokrasi ve özgürlükler bağlamında, adama sürekli olarak bilinmeyenleri bilmesi, bilinenleri bilmezlikten gelmemesi için wikileaks gibi sandallar tarafından sürekli ipler atıldı.

fakat heyhat!..

adam, doğası gereği içinde bulunduğu narkotik aptallık ve düşünme yetisinden tamamen mahrum bir beyinsizlik arazından dolayı hiçbir zaman hiçbir vesile ile kendisine atılan, uyarıcı (diyelim) iplere rağbet etmedi. etmiyor. etmeyecek te...

bu, ipuçları vermenin, bilgi-sızdırmanın ya da ayan beyan zaten aşikar olanı gözler önüne sermenin taktik bir hatası değildir.

bu, adamın aptallığından yararlanarak gözüne giren, gözünü doyuran, gözünü korkutan, gözünü kamaştıran, nihayet gerçeklere karşı gözünü kör eden ve ondan tanrısal, parasal ve odunsal narkozla düşünme ve karar verme yetisini tamamen elinden alıp onu paralize edenlerin hatasıdır. yani köpekbalıkları...

denizin ortasında karanlık geleceğinden bihaber zavallı adama, gerçekleri öğrenmesini sağlamak, artık gözünü açması için atılan ipuçları (mesela wikileaks) devreye girdikleri andan itibaren köpekbalıkları bunlara "hayır" derler. "asılsız" derler. "yalan" derler. hatta bazı köpoğlük köpek balıkları biraz daha ileri giderek kırk

senenin alışılmış politik argosu ile söyleyeni, yazanı namert, ahlaksız ve şerefsiz ve de müfteri ilan edeler.

işin komiği iki arada bir derede kalan ve zaten beş paralık akli ile büsbütün kroke hale gelen adam, wikileaks veya benzeri sandallardan atılan uyarı ipuçlarına tepki veremez olur.

zaten verse ne olur ki?

ne olur?

ne?

en iyisi ve en sağlamı kendisini bütünü ile herbibok'a maydanoz olan, herbişeyi bilen, kendini beğenmiş, aklevvel, entel, ukala yazar, çizer, konuşur takımının ekranlarda ve gazetelerdeki yorumlarına teslim etmektir.

zaten ipuçları dediğimiz, onların ve köpekbalıklarının mahir ve becerikli ellerinde bir hafta sonra adi, bayağı bir dedikodu malzemesine dönüşür... didişme en geç iki hafta sonra da yerini alisamiyen'deki derbi maçına bırakır..

bir devlet kurmak

-denize yanıt-

ben olaya mustafa gibi süzölmüş bir bilimsellik açısından değil de daha değişik bir yerden bakmak istiyorum.

birincisi her devirde bir fikri savunan bir takım insanlar bir müddet sonra gelişip serpildiklerini (!) ve hatta hidayete erdiklerini zannediyorlar...

ve bunları gazete sayfalarından, renkli camlar arkasından işaret parmaklarını insanların gözlerinin içersine sokarak ve onları bilmişçesine sallaya sallaya erebildikleri hidayetleri savunuyorlar... haklıdırılar...

zaman içersinde, belki de kendilerine göre gençliklerinde yaşadıkları devrimci ruhlardan ve en mühimi hayal dünyasından sıyrılmak zorunda kalmışlardır...

yaşlar ve ihtiyaçlar ilerledikçe ve yaşam koşulları vesaire giderek zorlaştıkça, fikriyatlarını da gayriihtiyari bu yöne doğru değiştirmek ve yönlendirmek zorunda kalıyorlar. en halis marksist pek ala liberal, en tutucu dinci ise bükölmez bir sosyalist olabiliyor.

bu örnekleri ölkemizde çok sık görüyoruz. acaba bu bizim ölkemize mahsus bir moda akımı mıdır yoksa diyar-ı küffarda da var mıdır bilemem.

bu açıdan *dönmelik* kimi milli-tutucu-dinci, marksist-komunist-sosyalist, edebiyat-siyaset-spor yazarlarımız tarafından zaman zaman iğnelendiği gibi hiç te aşağılık ve bayağı bir şey olmuyormuş...

ikincisi kendisini bir topluluk, bir toplum, bir ırk ya da bir başka renk olarak tanımlayan insanların binlerce yıl beraber yaşadıkları *diğer* öлке insanlarından ve onların topraklarından ayrılmak, bir başka devlet kurmak istemeleri hiç kuşkusuz bir "özgürlük" mücadelesidir.

yani verilen savaş, bu uğurda ölen sayısız insanoğlu hep bu gaye için yani "özgürlük" için savaşacaklardır. savaşıyorlar...

burda aklıma cennette meş'um melek tarafından aldatıldıktan sonra akli başına gelen ve birer incir yaprağı ile örtünen adem ve havva geliyor. ayvayı (veya elmayı) yedikten sonra örtünen bu iki insana tanrı gür sesi (!) ile sorar: "peki size çıplak olduğunuzu kim söyledi?" cennet gibi düşünülmesi, hayal edilebilmesi çok zor olan eşsiz güzellik ve bollukların olduğu bir ülkede ebediyen müreffeh yaşamaya mahkum edilmiş iki yaratığın günün birinde şu ya da bu sebepten dolayı birdenbire ayımları ve örtünmelerini, kuşkusuz ardelden manipüle edilmiş bir kuvvette aramak gerekir. (nitekim şeytan!..)

yoksa refah içersinde yaşarken, dürtülmeden kışkırtılmadan, akılları (eğer varsa) çelinmeden bir başka hayat düzeyine geçme riskini göze almak akıl kararı olmamalı.

eğer gerçeklere dönersek;

diyelim ki bu kürt kardeşlerimiz arkalarındaki bol kırmızı/beyaz çizgili ve mavi üzerine dolgun yıldızlı meleğin kışkırtmalarıyla özgürlüğüne kavuştu.

ve diyelim ki biraz bizden biraz ordan, biraz öteki taraftan (tabii verilerse) topraklar alıp etrafına dikenli tellerini de gerdikten sonra "işte bu benim toprağım... ben artık özgürüm" mü diyecek?

bir, üç, beş milyon kürt kardeşim eninde sonunda sandık başına gitmiyecek mi?

bir idare bir hükümet seçmiyecek mi?

başına, insanoğlu kadar eski bir bela olan devleti musallat etmiyecek mi?

taşlar yerli yerine oturduktan sonra ekmek üç kuruş pahallılandı diye sokaklarda yürürken polis (!) tarafından coplanmıyacak mı?

ekmeği zorla elinden alınıp it gibi çalıştırılmıyacak mı?

sömürülmeyecek mi?

daha bugünden sokaklarda meydanlarda seçtikleri
vekillerinin, bir gül fidanı, biraz buğday ve bir zeytin ağacı
yerine ekmekte oldukları süpürge otu tohumlarını
görmüyorlar mı?

biz bunları hali hazırda canlı canlı yaşıyoruz.

ve kafaları örtme özgürlüğü dahil her türlü özgürlüğe
göğsümüzü gere gere göğüslemeye çalışıyoruz!...

eğer böyle özgür olmak istiyorlarsa bence çatışmaya hiç
gerek yok.

ha sınırın bu içinde özgürlük ha bir başka sınır içinde aynı
özgürlük...

buyurun...

insanlar büyük bir çöp bidonunun içine düştükten sonra
gün ışığından zerre kadar nasiplerini alamadıkları için
balık kılçıkları, yarı yenmiş karpuz kabukları, pet şişeler ve
salata artıkları arasında, kendilerini oraya atan çöpçü başı
tarafından mahkum edildikleri ortamda yaşamın (bidonun
dışındaki...) amacını ve güzelliklerini tamamen unutarak
yalnızca etraflarındaki pisliklerle uğraşır oluyorlar.

buna bilge (ya da bilgiç) insanlar dezinformasyon ya da
depolitizasyon falan gibi etiketler takıyorlar.

kimileri de bir apartmanın dördüncü kat balkonunda ya
da kalabalık bir sokakta veyahut ayaktopu çayırırlarında
cıbil, çırılçıplak soyunarak özgür olduğunu cümle aleme
ilan ediyor. polis enseleyinceye kadar...

onbinlerce insanın (deniz'in deyimi ile anakuzusunun) göz
kırpmadan telef edilmesine karşılık olarak özgür mi
olacaksınız

hayır...

bugün bir devletin prangalı esirisiniz.

yarın özgür olduktan sonra bir diğer devletin esiri
olacaksınız.

hem de arkasında o devleti idare eden bir başka devlet
tarafından kukla gibi oynatılarak ve sömürülerek.

ayni bizim gibi...

aykut yazgan

SAĞLIK ve de POLİTİKA

ekitap.ayorum.com